

Vlaams
Parlement

vergadering **C229**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 18 juni 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de opstart van het academiejaar 2020-2021 – 2437 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de studiekosten in het secundair onderwijs – 2450 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de hoge schoolkosten in het secundair onderwijs – 2503 (2019-2020)	8
VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het arrest van het Grondwettelijk Hof van 4 juni 2020 inzake het hoofddoekenverbod op school – 2513 (2019-2020)	17
VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de open brief van de ICT-coördinatoren – 2527 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de open brief van de Vlaamse ICT-coördinatoren Liga (Vicoli) – 2548 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uitdagingen om het onderwijs te digitaliseren – 2582 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over ICT-investeringen in het onderwijs – 2625 (2019-2020)	21
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het schoolverlatersrapport van VDAB – 2594 (2019-2020)	31
VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over eventuele nieuwe subsidiekanalen voor infrastructurele aanpassingen in schoolgebouwen – 2617 (2019-2020)	36

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, en aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het veiligheids-onderwijs – 2619 (2019-2020)	40
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de financiering van het naadloos flexibel traject – 2622 (2019-2020)	46
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de tweede oproep voor de zomerscholen – 2627 (2019-2020)	49

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de opstart van het academiejaar 2020-2021 – 2437 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, de universiteiten en hogescholen zijn scenario's aan het uittekenen voor het academiejaar 2020-2021 naar aanleiding van de coronamaatregelen. Er is ondertussen ook overleg tussen het onderwijsveld en de Groep van Experts belast met de Exitstrategie (GEES). De impact van de coronaveiligheidsmaatregelen zal op de universiteiten en de hogescholen uiteraard zeer groot blijven – dat is nu ook al zo – alleen al bijvoorbeeld door de grootte van de groepen waaraan wordt lesgegeven.

De instellingen zullen opnieuw inzetten op online onderwijs. Minstens een deel van de lessen zal dus digitaal gebeuren. Anderzijds gaf bijvoorbeeld de KU Leuven reeds uitdrukkelijk aan een zo groot mogelijk deel van het onderwijs 'on campus' te willen organiseren.

Belangrijk zal zijn in hoeverre het hybride onderwijs zal tegemoetkomen aan de pijnpunten die de afgelopen maanden reeds naar boven kwamen, ondanks – dat moeten we benadrukken – de enorme inspanningen die reeds werden geleverd door de hogescholen en universiteiten.

Minister, hebt u reeds zicht op de impact van de coronacrisis op de organisatie van het academiejaar 2020-2021?

Hebt u in overleg met de hogeronderwijsinstellingen en studenten reeds een evaluatie gemaakt van de organisatie van het hoger onderwijs tijdens de coronacrisis? Ziet u verbeterpunten? Zult u samen met de universiteiten, de hogescholen en uiteraard de studenten een soort van draaiboek opstellen voor die heropstart, zoals is gebeurd in het basis- en secundair onderwijs?

Ik dank u.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Collega's, vandaag ligt de prioriteit van de hogeronderwijsinstellingen uiteraard bij de organisatie van de examens, maar tegelijk is men druk bezig met het uitwerken van een plan van aanpak voor de opstart van academiejaar 2020-2021.

Er zijn inderdaad gesprekken lopende met de GEES. Daaruit blijkt dat de kans zeer miniem tot onbestaande is dat men zal kunnen terugkeren naar de volledig normale situatie. Contactluw onderwijs zal aangewezen blijven.

Ik heb van verschillende hogeronderwijsinstellingen begrepen dat ze een combinatie van 'op campus'-onderwijs en online onderwijs zullen hanteren. De keuze voor de vorm van onderwijs zal afhangen van de aard en de inhoud van elk opleidingsonderdeel, de beschikbare onderwijslocaties en de grootte van de studentengroepen die het opleidingsonderdeel volgen. Ik heb vernomen dat er extra aandacht zal gaan naar generatiestudenten in het algemeen en naar studenten uit kansengroepen specifiek.

Zowel de universiteiten als de hogescholen proberen te komen tot een gemeenschappelijk kader, een gezamenlijke visie rond de organisatie van het eerste

semester van het volgende academiejaar, maar uiteraard zullen er ook verschillen zijn tussen de respectieve instellingen. Het is de bedoeling dat iedereen vertrekt vanuit een gemeenschappelijk kader, maar dat vertaalt naar de eigen werking.

De Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) heeft een plan opgesteld dat wordt voorgelegd aan de GEES, en ook de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) zal dit doen.

Ik heb op dit moment geen formele evaluatie. De periode waarover we spreken, is ook betrekkelijk kort. Wel is het zo dat we steeds minstens één keer per week hebben samengezeten met de VLIR, de VLHORA en de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS). Daarbij werden pijnpunten getackeld. Er werd geprobeerd zo snel mogelijk een antwoord te formuleren op vastgestelde problemen en concrete oplossingen te voorzien.

De instellingen nemen de informatie uit die gesprekken mee binnen hun eigen werking. De pijnpunten die de studenten aangeven via de VVS worden ook zeker meegenomen.

Ik heb van de diverse instellingen begrepen dat zij de werking van de voorbije maanden ook zelf zullen evalueren en de geleerde lessen zullen meenemen naar het volgende academiejaar. Ik zal bekijken of we daarin enige gemeenschappelijkheid kunnen voorzien.

Daarnaast vraag ik ook aan onze regeringscommissarissen om de vinger aan de pols te houden en te bekijken of een formele evaluatie desgevallend is aangewezen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik heb er alle begrip voor dat er nog geen formele evaluatie mogelijk is, maar het is goed dat er al een informele evaluatie is. Kunt u misschien al een inzicht geven over de pijnpunten die uit de informele evaluatie naar voren komen en hoe men daaraan tegemoet kan komen?

Welke elementen kunnen er bijvoorbeeld in het gemeenschappelijk kader zitten?

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, ook voor ons is het belangrijk dat de studenten in het volgend academiejaar zoveel als mogelijk fysiek les kunnen krijgen op de campussen. Digitale lessen hebben zeker hun nut, maar teveel de focus leggen op digitaal onderwijs, is nefast voor de onderwijskwaliteit. Het is intussen wel duidelijk geworden dat het afstandsonderwijs van de voorbije weken niet evident is voor heel wat studenten.

Ik las vandaag ook in de krant dat de experts van de GEES aan een systeem werken van dreigingsniveaus, zoals bij terreur, om het verdere verloop van de pandemie op te volgen. Deze noodscenario's moeten er ook voor het onderwijs best zo snel mogelijk komen. We moeten voorbereid zijn wanneer er een tweede golf op ons afkomt.

Wij zouden daarom willen vragen dat, als zo'n tweedegolfnoodscenario af is, het niet zomaar in de schuif belandt tegen dat er effectief een tweede uitbraak is, maar dat dit noodscenario al voor de start van het academiejaar zal worden meegedeeld aan de studenten. Op die manier zijn de studenten geïnformeerd en kunnen ze voor zichzelf een plan B uitdokteren. Waar ga ik naartoe bij een eventuele nieuwe lockdown? Blijf ik op kot of ga ik naar huis? In maart hebben ze dat op bijna een

dag moeten beslissen. Kan ik vooraf iets regelen met mijn kotbaas in het geval ik mijn kot niet meer nodig zou hebben? Enzovoort.

Minister, het is inderdaad aangewezen dat er kort op de bal kan worden gespeeld en het onderwijs zonder onderbreking kan blijven doorgaan wanneer de instellingen in het hoger onderwijs opnieuw fysiek dichtgaan. Ik hoop dan ook dat alles tijdig wordt gecommuniceerd zodat bij een eventuele nieuwe lockdown, de les- onderbreking tot een minimum wordt beperkt en studenten zo weinig mogelijk hinder zullen ondervinden in het volgende academiejaar.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik heb vooral gehoord dat u met alle instellingen van het hoger onderwijs 'on speaking terms' bent, in gesprek bent, en dat de instellingen zelf ook nadenken over hoe ze het kunnen organiseren. Dat we de expertise van de GEES moeten meenemen, spreekt voor zich.

Minister, ik wou nog even inzoomen op het kader omdat de ene opleiding natuurlijk de andere niet is. Dat is één. Maar twee – zoals u terecht aanhaalde –, de generatiestudenten zijn ook voor de N-VA een belangrijke groep want dat zijn de studenten die voor de eerste keer naar het hoger onderwijs gaan. Een aantal van hen hebben in het zesde middelbaar gezeten, dat ze ook niet in optimale omstandigheden hebben kunnen afsluiten. De vraag is of er voor die overgang eventueel wordt gedacht aan voorbereidende lessen of aan een aantal cursussen of zaken die de studenten kunnen bekijken om een aantal leemtes bij te werken? Een soort van 'bijspijkerlessen' dus, los van wat in al die instellingen al bestaat, want we weten dat er eigenlijk al veel bestaat.

Een tweede punt – maar het is eigenlijk een open deur intrappen en u hebt het ook al gezegd en er is eigenlijk niet veel nieuws onder de zon – is of men inderdaad werkt aan een soort draaiboek voor het moment dat er een opflakking is, hetzij op campusniveau, hetzij op faculteitsniveau, zodat niet meteen de hele instelling dicht moet, maar het kleinschalig kan gebeuren. Alvast bedankt voor de verdere antwoorden.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Welke pijnpunten zijn er duidelijk geworden? Die liggen op het vlak van communicatie.

Men denkt nogal snel dat de studenten op grond van één communicatie, één schrijven of één mail of één publicatie op de website wel op de hoogte zijn. Niets is minder waar. Bepaalde boodschappen naar de studenten moeten steeds herhaald worden. Verschillende studenten riepen uit dat ze vergeten werden, terwijl de hogeronderwijsinstellingen dachten dat ze gecommuniceerd hadden, dat het dus oké was en dat de studenten perfect op de hoogte waren. Zeker in zulke crisismomenten moet je op heel regelmatige basis communiceren, al herhaal je jezelf daarmee. Dat is niet erg en het geeft zelfs enige geruststelling en enig comfort.

Ik kan niet vooruitlopen op het kader. Er is een onderscheid in de contacten met de GEES. In het hoger onderwijs hebben de VLIR en VLHORA zelf contact met de GEES en gaan ze zelf in dialoog. Dat heeft ook te maken met het feit dat je spreekt met experts van de GEES die zeer goed bekend zijn met de hogeronderwijsomgeving en de universiteiten. Ze zijn er meestal ook zelf aan verbonden. Dat spreekt een beetje vlotter. Dat zorgt ervoor dat ik daar niet echt aan het stuur zit.

Op het vlak van het leerplichtonderwijs zit ik zelf aan het stuur en ben ik in gesprek met de GEES. Wat vandaag in de krant stond, was niet bepaald de bedoeling. Het

is wel zo dat ik zelf een scenario aan de GEES heb voorgesteld, waarbij we verschillende pandemieniveaus van elkaar onderscheiden met de bedoeling om op voorhand een startscenario te kunnen aanduiden maar ook verschillende terugvalscenario's te hebben. Als je dan wijzigt van pandemieniveau, dan kan je perfect zeggen op welk niveau je zit, op basis waarvan dan voor scholen van het leerplichtonderwijs bepaalde maatregelen genomen kunnen worden. Het geeft enig comfort en geruststelling dat het op voorhand vastligt. Over dat werken met pandemieniveaus wordt er momenteel gesproken met de GEES en ik zal er dan ook niet meer over zeggen.

Er is grote terughoudendheid bij de GEES op het vlak van aantal mensenstromen in het hoger onderwijs met jongvolwassenen omdat die een grotere risicogroep vormen dan kinderen uit het leerplichtonderwijs en zeker uit het basisonderwijs.

Ik denk dat men pedagogisch nu meer dan ooit in de eerste maand van het academiejaar de klemtoon zal leggen op het nagaan of de leerstof van het secundair onderwijs die verondersteld wordt gekend te zijn, effectief gekend is, en om desgevallend leemtes op te vullen. Men doet dat eigenlijk nu al in de meeste opleidingen, maar in deze tijden, en gelet op een mogelijke leerachterstand, zal dit nog meer dan ooit aan de orde zijn.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik hoop toch dat er een ietwat andere aanpak is dan voor het leerplichtonderwijs waarvan u zegt zelf aan het stuur te zitten en waar het draaiboek de lead neemt. Ik wil oproepen om niet zomaar passagier te zijn maar toch ook de motor.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de studiekosten in het secundair onderwijs
– 2450 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de hoge schoolkosten in het secundair onderwijs
– 2503 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, uit een studiekostenbevraging die door het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek (SONO) werd uitgevoerd, blijkt dat de schoolrekening voor ouders van leerlingen in het secundair onderwijs stevig kan oplopen. In de conclusies van het onderzoek komt naar voor dat een schooljaar in de tweede graad ouders 1134 euro kost en in de derde graad 1503 euro. Het gaat hierbij telkens om de mediaan.

Heel wat kosten zijn afkomstig van het vervoer van en naar de school en het voorschot dat scholen vragen voor allerlei uitgaven. Maar de allergrootste kostenpost blijken de schoolboeken en het drukwerk te zijn. In meer dan de helft van de scholen zijn ouders namelijk verplicht om ieder jaar nieuwe schoolboeken te kopen. Het onderzoek toont eveneens aan dat het kostenplaatje te hoog is voor sommige ouders, want alle directeurs in de bevraging geven aan dat ze geconfronteerd

worden met onbetaalde schoolfacturen. Een opvallende conclusie in dezelfde lijn is dat de deelname aan meerdaagse schoolreizen is gedaald.

Minister, in het Vlaamse regeerakkoord engageert de Vlaamse Regering zich ertoe om strikt toe te kijken op de schoolfacturen. Zo wordt er aan scholen gevraagd om zelf actief aan kostenbeheersing te doen, bij de start van het schooljaar een kostenraming mee te geven, te voorzien in gespreide betalingen en in gesprek te gaan met ouders met betalingsmoeilijkheden. Daarnaast wordt er een ethische code met uitgeverijen, ontwikkelaars en onderwijsverstrekkers in het werk gesteld om de kosten van het schoolmateriaal te drukken.

Tijdens de commissievergadering van 30 januari, waar we het al eens hebben gehad over de problematiek van onbetaalde schoolfacturen, bevestigde u dat u in gesprek zou gaan met uitgeverijen, ontwikkelaars en onderwijsverstrekkers om afspraken te maken rond handboeken en invulboeken. Invulboeken brengen een hoge kost met zich mee, omdat ze niet herbruikbaar zijn. Daarnaast wou u ook afspraken maken rond onderwijssoftware. Bovendien zou u samen met de onderwijsverstrekkers bekijken of er eventuele bijkomende maatregelen kunnen worden getroffen om scholen meer bewust te maken van de kosten die zij de ouders en leerlingen aanrekenen.

Hoe lopen de gesprekken met de uitgeverijen en ontwikkelaars? Staan zij ervoor open om extra inspanningen te leveren om de kosten van het schoolmateriaal te drukken? Is er reeds vooruitgang geboekt op het vlak van afspraken rond handboeken en invulboeken enerzijds, en rond onderwijssoftware anderzijds? Hebt u reeds de kans gehad om in overleg te gaan met de onderwijsverstrekkers om te bekijken of er eventueel bijkomende maatregelen kunnen worden getroffen om scholen meer kostenbewust te maken? Zo ja, wat waren de belangrijkste conclusies en resultaten van dat overleg? Zo neen, wanneer plant u dergelijk overleg? Zult u onderwijsinstellingen aanzetten tot groepsaankopen om zo de kosten te drukken? Plant u een informatiecampagne naar scholen over het beheersbaar houden van de kosten voor schooluitstappen?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Het door deze regering compleet misprezen Steunpunt voor Onderwijsonderzoek – daar gaan we het volgende week ongetwijfeld nog over hebben – publiceerde onlangs de resultaten van zijn onderzoek naar de kost om te studeren in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs. Dat deden ze in navolging van eerder onderzoek naar de kosten van studeren in de eerste graad.

Mevrouw Tavernier heeft het al mooi samengevat. Het komt op een mediaan van 1134 euro voor de tweede graad en 1503 euro voor de derde graad. Dat zijn toch behoorlijke bedragen. De grootste uitgavenpost zijn inderdaad de schoolboeken en het drukwerk. In meer dan de helft van de scholen moeten de schoolboeken elk jaar opnieuw verplicht worden aangekocht. Het gaat dan vaak over invulboeken, die niet meer hergebruikt kunnen worden en die vaak ook maar heel weinig gebruikt worden, een punt van frustratie voor veel ouders en leerkrachten. Daarnaast zijn er nog het vervoer van en naar school en de voorschotten voor verschillende kosten die in dit onderzoek naar voren komen als grote factuurvreters.

De studie toont opnieuw aan hoe duur ons onderwijs geworden is voor ouders, terwijl de Grondwet bepaalt dat ons onderwijs eigenlijk kosteloos zou moeten zijn voor elk kind. Dat is het vandaag allerminst. Directeurs geven aan dat ze heel vaak geconfronteerd worden met ouders die hun schoolfacturen niet meer kunnen betalen. Ongeveer een op de tien leerlingen heeft daar problemen mee. Dat baart mij zeer veel zorgen. Ik vind niet dat je kind naar school sturen een bron van financiële zorgen zou mogen zijn. Daar komt nog bovenop dat de verschillen tussen

scholen en opleidingen ook nog veel te vaak de doorslag geven in de keuze voor een opleiding of school, wat op alle mogelijke manieren compleet indruist tegen mijn diepe overtuiging dat elk kind de kans zou moeten krijgen om de opleiding van zijn dromen te kiezen en te volgen.

Voor mij is dit dus echt een fundamenteel probleem en wat ons betreft, zijn er concrete oplossingen voor dat probleem. We hebben al meermaals voorgesteld om ook in het secundair onderwijs een maximumfactuur in te voeren. Dat neemt natuurlijk niet weg dat scholen sowieso meer middelen moeten krijgen, zodat de factuur voor ouders omlaag kan en zodat het iemands talent is dat de studiekeuze bepaalt, niet de portemonnee van zijn ouders.

Daarnaast denk ik dat ook de schooltoelagen opgetrokken moeten worden, zoals het onderzoek ook heel concreet voorstelt. Uit het onderzoek van SONO blijkt immers dat de meest genereuze toeslag in de derde graad slechts 74 procent van de werkelijke schoolkosten dekt.

Welke acties zult u ondernemen, zeer fundamenteel, om het onderwijs kosteloos te maken, zoals de Grondwet eigenlijk stelt?

Zult u een maximumfactuur in het secundair onderwijs invoeren om zo de schoolfacturen beheersbaar te houden voor de ouders? Ik kan maar blijven aandringen.

Zult u op advies van het SONO-onderzoek de schooltoeslagen verhogen, om ze aan te passen aan de werkelijke schoolkosten?

Er is tot slot reeds overleg gepleegd met de vzw Samen Tegen Onbetaalde Schoolfacturen (STOS) omtrent de hoge kostprijs van de schoolboeken. Wat is de uitkomst van het overleg? In navolging daarvan ben ik natuurlijk ook benieuwd hoe het overleg met de uitgeverijen zelf loopt en hoe het staat met de ethische code die is aangekondigd in het regeerakkoord. Hoe zult u de hoge kostprijs van de schoolboeken drukken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Allereerst wil ik verduidelijken dat de Grondwet stelt dat de toegang tot het leerplichtonderwijs gratis moet zijn, maar dat betekent niet dat bepaalde kosten niet doorgerekend mogen worden aan de ouders, al moeten scholen uiteraard steeds rekening houden met bepaalde principes om kosten te gaan doorrekenen. Zo moeten scholen transparant en tijdig communiceren over de schoolkosten die zij aanrekenen. Sedert 1 september 2019 zijn ze ook wettelijk verplicht om mee te delen dat schoolfacturen ook gespreid betaald kunnen worden. We vragen ook altijd dat scholen in dialoog treden met ouders over de betalingsmoeilijkheden.

We bekijken ook hoe we met de onderwijsverstrekkers eventuele bijkomende maatregelen kunnen nemen om scholen meer bewust te maken van de kosten die zij de ouders en leerlingen aanrekenen. Dat sluit aan bij de doelstelling in het regeerakkoord om verder actief in te zetten op kostenbeheersing. Het basisonderwijs kent de maximumfactuur, het secundair onderwijs niet. Het is dus vooral in het secundair onderwijs dat we focussen op kostenbeheersing.

Er is wel iets belangrijks dat ik hier nog niet gehoord heb, en dat is de integratie van de schooltoeslagen in het groeipakket, wat een zeer positieve evolutie was. De toekenning van de schooltoeslag is daardoor volledig geautomatiseerd en daarnaast zijn de toeslagbedragen fors opgetrokken, voornamelijk in het secundair onderwijs. De combinatie van de automatische rechtentoeckenning en de verhoging van toeslagbedragen vertaalt zich in een veel groter bereik van het aantal jongeren

en hogere budgettaire middelen die worden ingezet en toegekend. De voorlopige toekenningcijfers, de situatie in januari 2020, geven dat al aan.

Laten we de schooljaren 2018-2019 en 2019-2020 even vergelijken. De cijfers zijn ronduit indrukwekkend. Het aantal toegekende schooltoeslagen is toegenomen met bijna 120.000, een stijging van bijna 36 procent, op een totaal van 454.000 leerlingen. Dat is een enorme toename: op een totaal van 454.000 leerlingen zijn er 120.000 leerlingen bijgekomen die een toeslag ontvangen. In absolute aantallen is de stijging, met een toename van 43.000 leerlingen, het grootst bij het secundair onderwijs.

Het gemiddeld toegekende bedrag, het tweede luik, voor leerlingen in het secundair onderwijs is gestegen met meer dan 240 euro, tot een gemiddeld bedrag van meer dan 700 euro per leerling.

Dat is dus een toeslag van, om exact te zijn, 706 euro gemiddeld per leerling. Dat zijn serieuze bedragen. Dat is natuurlijk afhankelijk van het onderwijstype. We hebben die cijfers nu vrijgegeven op www.groeipakket.be.

Tussen schooljaar 2018-2019 en schooljaar 2019-2020 is er voor 77 miljoen euro aan schooltoeslag extra toegekend. Dit is een stijging met 84 procent.

De grootste toename zit net bij het secundair onderwijs waar er 65 miljoen euro extra wordt toegekend. Dat is een verdubbeling van de toegekende bedragen, plus 99,72 procent om precies te zijn. Die stijging is veel groter dan de stijging van de kostenfactuur. Dat wil zeggen dat we er in het onderwijs op sociaal vlak op vooruitgegaan zijn, dat er meer solidariteit is, dat er meer steun is voor wie daar nood aan heeft en dat ook de groep van mensen die steun krijgt, veel groter is geworden. Op die twee sociale vlakken zijn we er serieus op vooruitgegaan.

Daarnaast blijven we projecten ondersteunen, zoals het project Samen Tegen Onbetaalde Schoolfacturen. Dat wil vooral scholen begeleiden in de problematiek rond onbetaalde schoolfacturen. In de stuur- en klankbordgroep van dit project helpen de onderwijsverstrekkers mee bij het opsporen van opportuniteiten die een positieve invloed hebben op de schoolfactuur. Het project zet verder volop in op een 'train the trainer'-aanbod om op die manier de nodige kennis en expertise rond schoolkosten en armoede verder te verspreiden.

De gesprekken met uitgeverijen en ontwikkelaars zijn gestart, maar daar heeft COVID-19 roet in het eten gegooid. We waren goed gestart, maar die draad moeten we opnieuw opnemen. De inhoud zal misschien iets anders zijn. Gelet op onze recente ervaringen zullen we nog veel meer inzetten op het digitale aanbod. Tegen 1 september zullen we ietwat anders starten in het leerplichtonderwijs, vooral op het vlak van het digitale aanbod.

Ik steun ten volle de groepsaankopen, die de kostprijs aanzienlijk kunnen drukken voor de school en de leerlingen.

Momenteel lopen een aantal raamovereenkomsten voor wat ICT betreft, waardoor de leerlingen binnen de raamovereenkomst met bijvoorbeeld Microsoft een gratis licentie kunnen krijgen voor thuisgebruik van softwaremateriaal. De school faciliteert deze ingebruikname.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoorden.

Het spreekt voor zich dat onze fractie het heel positief vindt dat sinds het schooljaar 2019-2020 de schooltoelagen geïntegreerd zijn in het groeipakket en dat die

schooltoeslagbedragen fors zijn opgetrokken. Het is natuurlijk in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de school om actief aan kostenbeheersing te doen en een goede communicatie met de ouders na te streven – bijvoorbeeld door aan de start van het schooljaar een kostenraming mee te geven zodat zij later niet voor verrassingen komen te staan –, te voorzien in gespreide betalingen, wat wettelijk verplicht is, en in gesprek te gaan met ouders met betalingsmoeilijkheden.

Het SONO-onderzoek toont aan dat er op dit vlak nog veel werk aan de winkel is in heel wat scholen, met andere woorden dat er nog heel veel ruimte is voor verbetering. Ik vind het dan ook positief dat u samen met de onderwijsverstrekkers bekijkt welke bijkomende maatregelen er kunnen worden genomen om scholen nog meer bewust te maken van een transparant kostenbeheersend beleid.

In dat opzicht is het ook heel waardevol dat organisaties zoals STOS ondersteund blijven worden. Ik heb STOS persoonlijk leren kennen als een initiatief met een concrete structurele impact in het werkveld, dat heel wat scholen heeft bereikt.

Zo toont STOS de scholen met tal van werkbare tips op welke manier ze het best werk maken van zo'n transparant en kostenvriendelijk beleid.

Minister, kortom, het SONO-onderzoek bevestigt mijns inziens dat u de juiste accenten legt om de studiekosten in het secundair onderwijs te verminderen. Naast de voornoemde acties levert u momenteel dus inspanningen om afspraken te maken met die uitgeverijen, ontwikkelaars en onderwijsverstrekkers, over handboeken en invulboeken. Volgens het onderzoek vormen die toch een van de grootste financiële slokken. U focust ook op afspraken over die onderwijssoftware. Dat is niet onbelangrijk, aangezien uit het onderzoek ook blijkt dat vrijwel alle leerlingen in de tweede en derde graad gebruikmaken van die materialen, wat gepaard gaat met hoge kosten.

Ik kijk uit naar de resultaten van uw gesprekken met die uitgeverijen, ontwikkelaars, en zo verder. Indien ze daadwerkelijk openstaan voor een ethische code met afspraken over het gebruik van invulhandboeken en onderwijssoftware, dan denk ik dat we enorme stappen voorwaarts kunnen zetten.

Ik had nog een klein vraagje. Uit het onderzoek blijkt dat heel wat schoolkosten ook afkomstig zijn van het vervoer van en naar de school. Zult u overleggen met de Vlaamse minister van Mobiliteit om samen te bekijken hoe de vervoerskosten kunnen worden gedrukt?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik zal misschien met het positieve beginnen. Dat ligt in mijn karakter. Het is inderdaad een zeer goede zaak dat de schooltoelagen automatisch worden uitbetaald en dat die ook zijn opgetrokken. Ik zal de cijfers natuurlijk nog eens op mijn gemak bekijken, maar dat lijkt me inderdaad alvast een stap in de goede richting als het gaat over de betaalbaarheid van ons onderwijs.

Wat ons betreft, blijft er echter echt toch nog veel werk aan de winkel. Minister, u hebt, net als het regeerakkoord, de mond vol van dialoog, kostenbeheersing, kostenbewust beleid. Dat is allemaal belangrijk, maar het fundamentele probleem dat ik daarmee heb, is dat we in de praktijk vaststellen dat sommige scholen daarmee aan de slag gaan en andere scholen niet, wat in de praktijk betekent dat sommige scholen voor een aantal kinderen onbetaalbaar blijven. Dat kan niet. Ik vind dat iedereen een eerlijke kans moet hebben om zich in te schrijven in de school van zijn of haar keuze, om de opleiding te volgen waarvan hij of zij droomt. Net daarom vinden wij die maximumfactuur zo'n belangrijk sluitstuk van een kostenbewust beleid. In eerste instantie geeft die immers de garantie dat alle

scholen en opleidingen betaalbaar zijn, en ten tweede is dat ook de meest duidelijke communicatie die men kan voeren ten overstaan van ouders, want dan weten ze gewoon aan het begin van het schooljaar waarop ze zich moeten instellen, welke kosten eraan komen. Dat kan. Ik heb het nog eens nagekeken: in het provinciaal secundair onderwijs in Antwerpen heeft men op eigen initiatief een maximumfactuur ingevoerd, opgesplitst per graad en per opleiding. Wij beseffen immers ook dat daar veel variatie op zit. Dus, waar een wil is, is een weg. Wat ons betreft, is geen enkel probleem te complex om op te lossen.

Minister, mijn vraag is dus: bent u toch niet bereid om de haalbaarheid van zo'n maximumfactuur in het secundair onderwijs te laten onderzoeken? U hebt immers eigenlijk niet geantwoord op mijn vraag.

Verder roep ik u op, alhoewel ik begrip heb voor de omstandigheden, om toch spoed te maken wat dat overleg met de uitgeverijen betreft, want die schoolboeken wegen inderdaad bijzonder zwaar door in de schoolfactuur van veel ouders. Ik denk dat het echt hoog tijd is dat dat wordt aangepakt.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, dank u voor de inspanningen die u al hebt geleverd. Wij van het Vlaams Belang beseffen evengoed dat die facturen voor veel ouders een probleem zijn in het middelbaar, dat ze ook wel aanzienlijk kunnen oplopen, zeker in bepaalde richtingen. Wij zijn ook wel voor een maximumfactuur, we hebben dat al eerder gezegd, maar dan enkel in de eerste graad van het middelbaar, omdat daar nog een goede vergelijking mogelijk is. Daarna krijg je de grote opsplitsing, waarbij sommige richtingen echt wel duurder zijn omdat ze veel materiaal nodig hebben. Wat dat betreft, pleiten we veeleer voor het maken van een soort gemene deler, een tarievenlijst gebaseerd op, ik zeg maar wat, een vijftigtal scholen die dezelfde richting aanbieden. Wat was bijvoorbeeld de gemiddelde kostprijs in een richting als haartooi de voorbije jaren?

Dan zouden ouders zich daar toch op kunnen richten. Dan kunnen ze aan de school zeggen wat de normale gemiddelde prijs is, terwijl zij daar 200 euro meer betalen. Dat is toch wel erg veel. Dan moeten de scholen dat zelf toch voor een groot stuk oplossen.

Toen ik mijn voormalige school ging bezoeken in Kapelle-op-den-Bos had heel de school intussen meer dan 1400 leerlingen uitgerust met Chromebooks. In deze lockdown waren zij daar natuurlijk zeer tevreden, zeer gelukkig mee. Dat werkt zeer goed en vervangt een aanzienlijk deel van de kostprijs van handboeken. Men kan niet alle handboeken digitaliseren, en de leerling gedurende 7 à 8 uur op een Chromebook laten zitten, dat is ook niet goed. Het lijkt mij een zeer goed alternatief.

Kan daar geen vergelijking worden gemaakt? Wat kost een school in het secundair onderwijs die een beetje dezelfde richting aanbiedt zonder Chromebooks? Als u dat kunt berekenen, zou dat interessant zijn voor scholen die dat overwegen. Dat gaat volgens mij een besparing betekenen.

Vandaag zag ik op het nieuws dat een nieuwe Zweedse app opgang maakt in ons land, namelijk Klarna, waar iedereen gebruik van kan maken, om hetzij uitgesteld, hetzij gespreid, te betalen. Dat soort technieken is zeer interessant om mee te nemen. Sommige ouders denken dat ze wat geld hebben en geven dat uit. Het zijn precies die mensen die erbij gebaat zouden zijn dat dat voor een stuk voor hen wordt geregeld, zeker wat de onderwijskosten betreft. Ik hoop dat daaraan gedacht wordt. Op die manier wordt de factuur toch een beetje draaglijk gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, we hebben dat goed gelezen in het onderzoek. Er staat correct dat de Belgische Grondwet gratis toegang tot het basis- en secundair onderwijs garandeert. Dat betekent niet dat de deelname aan het onderwijs kosteloos is. Desalniettemin vindt onze fractie ook dat de financiële drempels in geen geval het succes of de deelname aan school mag bepalen voor de leerlingen.

Minister, fijn dat u verwijst naar het groeipakket, de goede beslissing van de automatische toekenning en de verhoging van de toeslagen. De cijfers tonen aan dat heel veel leerlingen of ouders wel recht hadden op de toelage maar ze niet kregen. Dat is het bekende mattheuseffect. Met deze beslissing zijn we daaraan tegemoetgekomen.

Onze fractie vraagt zich toch nog af of het misschien aangewezen zou zijn om de toeslagen ook nog studierichtinggerelateerd te maken. Er is al verwezen naar de zeer dure opleidingen, bijvoorbeeld van slager, of de beroepsgerichte opleidingen waar men heel veel materiaal moet kopen om de opleiding te kunnen afmaken. Misschien moeten we daar toch even verder kijken wat er mogelijk is.

In het regeerakkoord staat dat scholen zelf ook actief werk moeten maken van kostenbeheersing. Toen ik les gaf, was mijn directeur daar zeer sterk mee bezig. Ik herinner me dat hij geïnterviewd werd door Klasse. Er werd een artikel gewijd aan hoe een school een beleid kan voeren inzake kostenbeheersing. Ik dacht dat alle scholen zo werkten. Toen ik het eerste jaar les gaf, ben ik daar heel fel op geweest. Ondertussen weet ik dat dat niet overal het geval is. Kunnen we de goede praktijken die er zijn niet nog meer in de verf zetten?

Mevrouw Tavernier verwees al naar de hoge vervoerskosten waar scholen vaak mee kampen in landelijke regio's. Ik kan dat alleen maar beamen. Scholen bij ons starten heel vaak projecten op en hebben heel goede ideeën maar ze zijn vaak meteen genekt. Een project kan niet doorgaan wegens de afstand en de kostprijs voor de bus.

Mijn streek bijvoorbeeld is eigenlijk een witte vlek op het vlak van cultuureducatie. We hebben hier enkel het aanbod van de kunstacademie, die heel vaak dé partner was in DynamoPROJECTen. Ik hoop dat we daar in de toekomst weer een beroep op kunnen doen, zeker in gebieden waar er een minder groot aanbod is aan bijvoorbeeld cultuureducatie. Er zijn ook veel andere voorbeelden te noemen. Ik hoop dat daar toch een tegemoetkoming gevonden kan worden.

Minister, in coronatijden leren we heel wat bij, jammer genoeg ook minder goede dingen. Ik hoor verhalen uit scholen. Het is niet overal zo, maar in West-Vlaanderen werd er 's middags vaak warm eten aangeboden in scholen. Nu komt daarbij een problematiek naar boven die aanvankelijk niet zo gekend was, namelijk de legebroomdozenproblematiek. We hebben al gezien dat kinderen geen eten bij zich hebben. Als lokaal bestuur spelen we daarop in en zorgen we ervoor dat er ook voor die leerlingen toch een maaltijd voorzien kan worden. Ik denk dat we naar aanleiding van corona daarvoor duidelijke richtlijnen zouden moeten kunnen uitbrengen, maar ik denk dat dat een onderwerp kan zijn voor de ad-hoccommissie.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme, rondt u af? U zit namelijk al ruim over uw twee minuten.

Loes Vandromme (CD&V): Ik heb nog een klein puntje, namelijk 'Samen Tegen Onbetaalde Schoolfacturen'. We hopen dat we op dat vlak verder goed kunnen samenwerken. Onze fractie is van mening dat scholen ook een ethische opdracht hebben, bijvoorbeeld bij het invorderen van onbetaalde facturen. Ik verwijs hierbij graag naar MyTrustO, een samenwerking waarbij er een neutrale dienstverlening is, een objectief en juridisch aanvaard systeem, waarin mensen hun schulden op

termijn kunnen aflossen. Ik hoor daar heel wat positieve verhalen over. Ik vroeg me af of u als minister ook met MyTrustO in overleg wil gaan om dat project Vlaanderenbreed te ondersteunen.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, een zin uit uw antwoord viel mij op: "Op sociaal vlak zijn we er in het onderwijs op vooruitgegaan". Ik wil u toch even herinneren aan het feit dat wij op sociaal vlak niet goed scoren in ons onderwijs. Een op de twee armste kinderen zit in het beroepsonderwijs, versus een op de dertig rijkste kinderen. Dat was een eerste statistiek.

Ten tweede zitten we met een immens probleem op het vlak van segregatie. Bijna een op de twee leerlingen in Vlaanderen zit in een concentratieschool, dus een school met een overvloed aan kansarme kinderen of met een overvloed aan kansrijke kinderen. Ik heb het cijfer tijdens een vorige discussie al gegeven: een kind uit een arm gezin heeft zeven keer meer kans op schoolachterstand dan een kind uit een rijk gezin.

Kortom: op sociaal vlak scoren we niet goed. Ik vrees – en ik niet alleen, de kranten staan er vol van – dat deze coronacrisis ook een sociale crisis is en dat kinderen uit de armste gezinnen daar meer gevolgen van zullen dragen dan kinderen uit rijke gezinnen.

Ik begrijp dus uw bezwaar tegen die maximumfactuur niet goed. Het Netwerk tegen Armoede, dat 55 verenigingen verenigt, zegt zeer expliciet dat die maximumfactuur een heel belangrijk middel is om de armoede in het onderwijs tegen te gaan. Er zijn positieve ervaringen – collega Goeman verwees er al naar – in het provinciaal onderwijs Antwerpen. Er zijn ook een aantal Brusselse scholen die de maximumfactuur hanteren, met positieve gevolgen. U zegt zelf dat steeds meer leerlingen een beroep doen op de schooltoelage. Welnu, het is toch tamelijk absurd dat wij een schooltoelage geven waarbij geld verdwijnt naar allerlei bedrijven die boeken verkopen aan veel te hoge prijzen en waarop ook veel kritiek is. Met zo'n maximumfactuur kunnen we er net voor zorgen dat een aantal van die uitgaven, die eigenlijk niet oké zijn, verminderen, kunnen we effectief zorgen voor meer gelijkheid en kunnen we er effectief voor zorgen dat er vooruitgang geboekt wordt op sociaal vlak in ons onderwijs.

Wij sluiten ons dus aan bij de vraag van mevrouw Goeman en dringen erop aan om die kwestie toch nog eens grondig te bekijken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Mijnheer De Witte, ik heet u opnieuw welkom in deze commissie, het is immers een tijdje geleden. En plots komt terug dat plaatje naar boven, dat bij eender welke vraag wordt afgespeeld. Het ging hier over schoolkosten, mijnheer De Witte. En als uw theorie klopt – het is dus niet duidelijk dat ze niet klopt – dan zou de schoolkeuze worden bepaald door de duurte van de opleiding. De redenering die u daarrond opbouwt, klopt niet. Want dan zouden er veel minder kinderen uit kansarme gezinnen in bso en tso zitten, want in bso en tso zijn de studiekosten net hoger. Heel uw verhaal stuikt dus in elkaar. We zouden hier terug kunnen beginnen over het opvoeden van kinderen en het thuis Nederlands spreken, maar dan zult u allicht weer zeggen dat u uw kinderen tweetalig hebt opgevoed, zoals alle arbeiderskinderen in dit land tweetalig worden opgevoed. Daar ga ik niet op in.

Ik wil nog een punt aanhalen. Het is daarnet al gezegd door collega Vandromme: reeds tijdens de vorige legislatuur heeft de N-VA aangekaart dat we de schooltoelage eventueel zouden kunnen mediëren afhankelijk van een aantal duurdere

studierichtingen in het hoger onderwijs, weliswaar in een gesloten pot. U hebt dat al meegenomen in uw antwoord, minister. Ik ben dan ook blij dat collega Vandromme ook op die lijn zit, die we reeds tijdens de vorige legislatuur naar voren hebben gebracht. Kan er daar eens naar worden gekeken? Het zou het systeem weliswaar potentieel nog wat complexer kunnen maken, daarvan zijn we ons bewust. Maar het zou de grote verschillen, de discrepantie tussen de werkelijke kosten en de schooltoelage kunnen wegwerken. Want die schooltoelage is nu enkel gebaseerd op graad, op aso-tso en op het feit dat de leerling zich al dan niet in een bepaalde situatie bevindt. Het kan een extra element zijn dat wordt meegenomen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er wordt verwezen naar het project STOS – Samen tegen onbetaalde schoolfacturen – en anderzijds de vzw SOS –Schulden op School. We groeien daar naar een samenwerking toe, aangezien zij actief zijn op hetzelfde domein. We bespreken momenteel hoe we daar een zeer nauwe samenwerking tot stand kunnen brengen, een bundeling van de krachten.

De studie waarnaar wordt verwezen, zegt heel duidelijk dat de kost van de boeken, maar vooral de vervoerskosten ongelooflijk gestegen zijn. Dat is natuurlijk een onrechtstreekse kost. Het is niet de kost van het onderwijs zelf, maar eerder een van secundaire orde. Maar het is natuurlijk wel één die telt: het vervoer van en naar de school en bijkomend, van de uitstappen. Op dat vlak is de factuur gevoelig gestegen. We zullen er vooral over waken dat bijvoorbeeld de abonnementen openbaar vervoer niet sneller zullen stijgen.

In de discussie over de maximumfactuur zijn er duidelijke verschillen, ook ideologische. Er is een breuklijn: aan de ene zijde de socialisten, de communisten en het Vlaams Belang, met de nieuwe marsrichting, en aan de andere zijde diegenen die aandacht willen hebben voor de verschillen tussen scholen. Want dat egalitarisme dat daarmee enigszins tot uiting komt, maakt daar wat abstractie van. Scholen worden in een keurslijf geduwd en er wordt hen gezegd: niet meer dan dat. Dat wordt dan, ongetwijfeld vanuit Brussel, vastgelegd per graad, per onderwijsvorm en dan ook per opleiding. Dan ga je elke opleiding qua kostprijs kwantificeren, met alle gevolgen van dien voor de aantrekkelijkheid van de tso- en bso-opleidingen. Terwijl we net dié opleidingen aantrekkelijker willen maken, vrees ik ervoor dat we die de facto minder aantrekkelijk zullen maken. Daarom ben ik eerder geneigd om te denken dat we daar moeten ingrijpen. Ik verwijs naar de uitstekende cijfers in verband met de studietoelagen: de verdubbeling van de toegekende bedragen wat betreft het secundair onderwijs, 100 procent in het secundair onderwijs. Daar wordt abstractie gemaakt van de totaal verschillende kostprijs van technische en beroepsopleidingen in vergelijking met het klassieke aso.

Ik denk dat dat veel gericht is naar specifieke doelgroepen, eerder dan te zeggen dat het voor iedereen gelijk en hetzelfde is. Als je in het secundair onderwijs een maximumfactuur invoert, krijg je misschien ook de discussie dat de scholen nog meer activiteiten zullen moeten gaan organiseren die opnieuw door dezelfde moeten worden georganiseerd en door dezelfde zullen worden gefinancierd. Dat zie ik absoluut ook niet zitten. Het belangrijkste is dat je de scholen in een keurslijf gaat steken en abstractie gaat maken van de verschillen tussen scholen, tussen de verschillende opleidingen binnen de onderwijsvormen. Wat duidelijkheid en overzichtelijkheid betreft, denk ik niet dat je een grote winst gaat boeken. Maar goed, het is een debat dat we bij herhaling voeren, waarbij sp.a, het Vlaams Belang en PVDA, met vereende krachten de zaken toch enigszins anders zien dan de andere partijen hier aan tafel.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, onze fractie verwelkomt de inspanningen die reeds werden geleverd voor de uitdaging van de onbetaalde schoolfacturen en de inspanningen die nog zullen worden geleverd. We kijken vooral uit naar de resultaten van de gesprekken met de uitgeverijen en de onderwijsverstrekkers en naar de gesprekken inzake mobiliteit over het vervoer van en naar de school.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Uit het onderzoek van SONO blijkt dat de schooltoelagen de werkelijke kosten nog altijd niet dekken. We moeten dus niet doen alsof dit de zaligmakende oplossing is voor het probleem van duur onderwijs.

Zonder afbreuk te doen aan het goede werk van 'Samen tegen onbetaalde schoolfacturen' – die organisaties spreken natuurlijk maar een fractie van de scholen aan – zijn de inspanningen die vandaag worden geleverd voor ons nog altijd niet voldoende. De realiteit is nog altijd dat de portemonnee van uw ouders zowel uw schoolkansen als uw schoolkeuze bepaalt, en wij vrezen dat dit door corona alleen maar erger zal worden.

We worden geconfronteerd met een structureel probleem en daar is een structurele oplossing voor nodig en dat is de maximumfactuur: een eerlijke bovengrens waarbij men kan differentiëren tussen opleidingen, tussen graden, ook in het secundair onderwijs. Zo is er een duidelijke limiet op de prijs van schoolboeken en van vervoer. Daarmee is er een kader en controle. U noemt het een 'carcan' voor de scholen; ik noem het een kwestie van principe: het principe dat de toegang tot alle scholen en tot alle opleidingen gelijk moet zijn. Dat is wat wij willen. Dat u eerder een pleitbezorger bent voor eliteonderwijs voor degenen die het zich kunnen permitteren, weten we ook al langer dan vandaag.

Ik geef nog even een kleine reactie op wat mevrouw Vandromme zei: ik denk dat de leidraad bij schoolfacturen toch altijd moet zijn dat we beter voorkomen dan genezen: opnieuw een argument voor een maximumfactuur. We moeten vooral vermijden dat ouders de schoolfactuur niet kunnen betalen in plaats van te gaan samenwerken met gerechtsdeurwaarders of erger nog, incassobureaus, om onbetaalde schoolfacturen terug te vorderen. Wat mij betreft, moet dat zelfs worden verboden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het arrest van het Grondwettelijk Hof van 4 juni 2020 inzake het hoofddoekenverbod op school – 2513 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Collega's, op 1 oktober 2019 lazen we in het regeerakkoord: 'In het provinciaal en het gemeenschapsonderwijs zorgen we voor levensbeschouwelijke neutraliteit voor leerkrachten en leerlingen'.

Op 24 december 2019 hervormde het hof van beroep in Antwerpen een beslissing van de burgerlijke rechter te Tongeren, die had geoordeeld dat elf meisjes hun hoofddoek toch mochten dragen op twee scholen van het gemeenschapsonderwijs.

Minister Weyts stelde in De Morgen op 26 december 2019: 'Voorlopig is er geen reden meer om het decreet te wijzigen'. Volgens de minister is het tijd om de

bladzijde om te slaan. We hebben het toen ook in de commissie besproken. U gaf toen te kennen blij te zijn met de uitspraak van het hof van beroep en niet te zullen overgaan tot een decretale verankering van de levensbeschouwelijke neutraliteit in het gemeenschapsonderwijs omdat er nog een aantal zaken hangende zijn en er dan juridische onzekerheid zou ontstaan.

U hebt toen letterlijk gezegd: “We zullen ook afwachten hoe het Grondwettelijk Hof meegaat in die redenering.”

Ondertussen hebben we goed nieuws gekregen. Het Grondwettelijk Hof heeft een dikke week geleden een arrest gevelde waaruit blijkt dat een hoofddoekenverbod of een verbod op levensbeschouwelijke symbolen in het algemeen geen inbreuk is op de Belgische Grondwet of op het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Minister, nu u deze uitspraak hebt, zult u werk maken van een wijziging van het decreet?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De prejudiciële vraag was of het in strijd is met de godsdienstvrijheid en het recht op onderwijs om in het hoger gemeenschaps-onderwijs een beperking in te stellen op de vrijheid zijn overtuiging uiterlijk te manifesteren. Het Grondwettelijk Hof heeft geantwoord dat dat niet zo is en dat dergelijke beperking niet per definitie uitgesloten is. De bodemrechter zal zich nu ten gronde moeten uitspreken.

Dit arrest is natuurlijk wel relevant, ook voor Vlaanderen, want het biedt zekerheid dat een dergelijke regeling kan bestaan, bijvoorbeeld in alle onderwijsinstellingen die onder de neutraliteitsplicht vallen. Ook belangrijk is dat het Hof erkent dat zorgen voor een neutrale leeromgeving waarin leerlingen terughoudendheid aan de dag leggen in het manifesteren van hun overtuiging, een legitieme doelstelling kan zijn. Ook dat is een prima gegeven.

De vraag is wat de invloed zal zijn op de uiteindelijke rechtspraak, ook ten aanzien van de hangende procedure bij het hof van beroep in Brussel. U weet dat het gaat over een zaak in Leuven. In eerste aanleg heeft het betrokken meisje gelijk gekregen. Ondertussen loopt er een procedure bij het hof van beroep. Het hof van beroep in Antwerpen had ons al eerder in het gelijk gesteld, ook nadat de rechtbank in eerste aanleg de persoon die de neutraliteitsverklaring in het schoolreglement had aangevochten, gelijk had gegeven. Het hof van beroep heeft daar dan uiteindelijk geoordeeld dat dit wel degelijk wettelijk is. We zullen zien wat de zaak van Leuven voor het hof van beroep in Brussel zal worden.

Het gaat hier voor alle duidelijkheid over het gemeenschapsonderwijs. Daar is een omzendbrief die zegt aan de scholen dat ze in hun schoolreglement een neutraliteitsverklaring moeten opnemen. Het is net die opname in het schoolreglement die geleid heeft tot juridische procedures. Als dat bevestigd wordt en als de rechtbank zegt dat er geen probleem is met de neutraliteitsverklaring, dan is dat een prima zaak en moeten we ter zake niet ingrijpen. Iets anders is wanneer de rechtbank zou zeggen dat de neutraliteitsverklaring in het schoolreglement niet wettig is. In dat geval moeten we vooral decretaal optreden.

Als we gelijk krijgen, moeten we dus niet optreden en ik zal u ook zeggen waarom niet. Er is altijd een juridisch risico. We hebben al verschillende uitspraken waarbij zowel de Raad van State als het Grondwettelijk Hof als de verschillende rechtbanken van eerste aanleg en hoven van beroep er totaal verschillende meningen op na houden. Wanneer we een decreet uitvaardigen – dat moet dan al een bijzonder decreet zijn – dan zal dat natuurlijk ook opnieuw aanleiding geven tot procedures allerhande. Dan moet je al minstens twee rechtbanken passeren, namelijk de Raad van State en het Grondwettelijk Hof, die er in het heden en het

verleden verschillende interpretaties op na hebben gehouden. Wat de Raad van State betreft, is het ook nog de vraag of beide kamers, namelijk de afdeling Administratie en de afdeling Wetgeving, op dezelfde manier zullen oordelen.

Nu hebben we vooralsnog de omzendbrief van het gemeenschapsonderwijs die duidelijk is. Als die met succes zou worden aangevochten en teniet wordt gedaan, dan is het vooral zaak om te kunnen optreden.

En dus wil ik vooral bekijken wat het hof van beroep ter zake uiteindelijk zal oordelen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord, minister. U moet inderdaad een bijzonder decreet uitvaardigen, maar ik heb goed nieuws voor u: wij zullen u steunen, en dan hebt u uw vereiste bijzondere meerderheid.

Wat de omzendbrief van het gemeenschapsonderwijs betreft, weet u ook dat dat in de meeste gevallen goed werkt. Maar er zijn drie scholen waar er geen algemeen verbod op levensbeschouwelijke tekenen van kracht is. En het toeval wil dat een van die scholen juist in mijn mooie Sint-Truiden gelegen is, vandaar dat dat wel een beetje gevoelig ligt bij mij. Het geval is dat niet in elke school van het gemeenschapsonderwijs die neutraliteit geldt. En dat is jammer. Bovendien, minister, is ook het gemeenschapsonderwijs zelf vragende partij voor een decretale verankering, juist omdat zij op die manier juridische zekerheid kunnen hebben en zich ook gesteund voelen door de overheid.

Ik zie dat de heer De Gucht het woord gevraagd heeft, dus hij zal zo meteen tussenkomen, maar ik wil toch een uitspraak van hem aanhalen uit een vorige commissievergadering. Hij zei toen: "In wezen vind ik dat we, zoals afgesproken in het regeerakkoord, voor het gemeenschapsonderwijs en het provinciaal onderwijs een duidelijk decreet moeten hebben, dat zegt dat dat neutraal onderwijs is." Ik ben het uiteraard eens met de heer De Gucht. De heer Daniëls zei toen dat we moesten kijken hoe het Grondwettelijk Hof zou oordelen. Het Grondwettelijk Hof heeft ons dus in zekere zin gelijk gegeven. Dat is alleen maar positief.

Begrijp ik het goed, minister, dat u wacht op de uitspraak van het hof van beroep in Brussel? Is het afhankelijk van die uitspraak of u zult overgaan tot een decretale verankering?

De vorige keer zei u dat u gesprekken was aangegaan om te kijken of een verbod op levensbeschouwelijke tekenen in het provinciaal onderwijs mogelijk was. Is daar al nieuws over?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, dit is een heel belangrijk gegeven. We hebben in ons regeerakkoord ingeschreven dat we voor het gemeenschaps- onderwijs en het provinciaal onderwijs naar een neutrale schoolomgeving willen gaan. Het is eigenlijk een heel normale zaak dat we voor die neutrale schoolomgeving gaan. Wij zijn een seculier land. Wij moeten er eigenlijk voor zorgen dat elkeen op een volledig vrije manier zelf beslissingen kan nemen in zijn leven, zonder onder sociale druk te staan. En dan is het vooral de school die ervoor moet zorgen dat elkeen zich op een goede manier kan ontplooiën en zelf de mogelijkheid heeft om die keuzes te maken. En dan is een neutrale schoolomgeving daarbij cruciaal.

Dit is een belangrijke uitspraak. Vanuit deze uitspraak kunnen we inderdaad decreetgeving schrijven. We moeten daar heel omzichtig mee omgaan, zodat dat van in het begin juist in elkaar zit en we de garantie hebben dat het alles doorstaat.

Dit is een verhaal van gelijkheid van kansen. Die neutraliteit is bij dezen eigenlijk bevestigd. En dat ligt volledig in lijn met het regeerakkoord. Ik ben er ook van overtuigd dat de oppositie – en dan heb ik het over alle oppositiepartijen – ons hierin zal kunnen steunen als zij het leest vanuit de neutraliteit en vanuit de mogelijkheid van eenieder om zichzelf te kunnen zijn, zich ten volle te kunnen ontplooien en zelf keuzes te kunnen maken.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Onze fractie vindt het uiteraard ook heel positief dat het Grondwettelijk Hof geoordeeld heeft dat het inderdaad geen inbreuk is op de Belgische Grondwet. Daar zijn we uiteraard heel tevreden mee. Voor onze fractie is de vrijheid van onderwijs heel belangrijk. Bij de vrijheid van onderwijs hoort natuurlijk ook de autonomie van de school. Een school moet echt autonoom kunnen beslissen of ze levensbeschouwelijke symbolen al dan niet toelaat. Er zijn tal van redenen voor. Soms kan het toelaten van zo'n symbolen harmonieën verstoren, het kan polarisatie opwekken. Dan moet een school ook in staat zijn om die symbolen te verbieden.

In het kader van deze vraag wil ik nog even aangeven dat ik betreur dat heel het hoofddoekengegeven een issue blijft. Als de gewone moslim zijn geloof gewoon beleeft en een duidelijk doel voor ogen stelt, dan stelt die godsdienst die persoon of die vrouw in dit geval echt wel in de mogelijkheid om soepel om te gaan met de regels. Als er scholieren en studenten zijn die dezer dagen stoppen met hun school of met hun studie omdat ze hun hoofddoek niet mogen dragen, dan betreur ik dat echt. Dat zijn kansen die zij zichzelf ontnemen, voor een regel in de godsdienst die eigenlijk alleen bestaat in de radicale beleving ervan. Ik doe hier toch echt nog eens de oproep om daar zeker niet aan toe te geven. De hoofddoek is een symbool, maar het is ook niet meer dan dat. Het mag toch zeker onze studenten niet belemmeren in de voortgang van hun studie.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De doelstelling zoals geuit door zowat alle partijen die in dezen zijn tussengekomen, is dezelfde, namelijk dat wij absoluut willen dat ons gemeenschapsonderwijs neutraal is. Dat wil zeggen dat opzichtige symbolen of veruiterlijkingen van een religieuze of politieke aanhorigheid niet thuishoren op een school van de Vlaamse Gemeenschap. De vraag is natuurlijk hoe je dat het best kunt bereiken en juridisch 'securiseren', gelet op de verschillende uitspraken en meningen ter zake van de verschillende hoven en rechtbanken in dit land. Vandaag is er een omzendbrief van het gemeenschapsonderwijs die heel duidelijk zegt dat er een neutraliteitsverklaring moet worden opgenomen in het schoolreglement. Dat wordt aangevochten. Je zou kunnen zeggen: we gaan dat 'securiseren' door een bijzonder decreet. Als je komt met een bijzonder decreet en dat wordt met succes aangevochten, dan gaan al die scholen die vandaag die neutraliteitsbepaling hebben opgenomen in hun schoolreglement, gelukkig in grote meerderheid, uiteindelijk de dupe zijn. Dan worden we gewoon achteruit geslagen. Dat risico wil ik natuurlijk minimaliseren. Je kunt ten strijde trekken, maar je kunt ook zeggen 'If it ain't broken, don't fix it'. Als die omzendbrief standhoudt voor de rechtbanken en de verplichting om de neutraliteitsbepaling op te nemen in de schoolreglementen van de gemeenschapsscholen, dan hoef je ook niets te doen. Als we er met zijn allen van overtuigd zijn dat we dezelfde doelstellingen ambiëren, namelijk neutraliteit, dat wil dus zeggen geen uitwendige kenmerken van politieke of religieuze aanhorigheden, dus ook geen hoofddoek, en als we dat echt willen handhaven, dan zijn er die twee wegen. Ik ga ervan uit dat we het uiteindelijke oordeel van het hof van beroep bekijken. De casus van Leuven zal volgens mij decisief zijn omdat we überhaupt met een bijzonder decreet moeten ingrijpen, met alle risico's

van dien, gelet op de uiteenlopende rechtspraak van de Raad van State en van het Grondwettelijk Hof.

Wat het provinciaal onderwijs betreft: het provinciaal onderwijs is in dezen onderwijsverstrekker en kan net zoals het gemeenschapsonderwijs een dergelijke omzendbrief verspreiden naar de eigen scholen en kan dus als onderwijsverstrekker zelf die neutraliteitsverplichting opleggen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mevrouw Krekels, ik wil even zeggen dat ik het volledig met u eens ben, dat het heel vaak een kwestie is van kansen grijpen die worden geboden.

Dit arrest van de Raad van State lijkt de grootste verantwoordelijkheid te leggen bij die inrichtende machten. Een verbod uitvaardigen mag, maar moet niet, zoals mevrouw Krekels ook zei. In het gemeenschapsonderwijs is de inrichtende macht de Vlaamse overheid. De overheid is neutraal. Dat is ook grondwettelijk zo bepaald. Minister, zoals ik daarjuist ook al zei, geeft deze uitspraak u net de kans om dit decretaal te verankeren. Ik wil er ook aan herinneren dat het gemeenschapsonderwijs vragende partij is, omdat hun pedagogisch project volledig steunt op dat neutraliteitsbeginsel.

Minister, u was op de hoogte van de juridische situatie in dit land toen de beleidsnota werd geschreven. Waarom kondigt u dan iets aan dat er dan eigenlijk niet komt of als u daar niet volledig voor gaat? Ik roep u nogmaals op om toch de daad bij het woord te voegen en toch te doen wat in het regeerakkoord werd beloofd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de open brief van de ICT-coördinatoren
– 2527 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de open brief van de Vlaamse ICT-coördinatoren Liga (Vicli)
– 2548 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uitdagingen om het onderwijs te digitaliseren
– 2582 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over ICT-investeringen in het onderwijs
– 2625 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Loes Vandromme

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, op 8 juni verscheen er een open brief namens de ICT-coördinatoren. In die brief wijzen zij u erop dat u in uw

beleidsnota stelde te willen investeren in de 'klas van de toekomst', omdat digitale innovaties en ICT-toepassingen een enorm potentieel hebben "om het leren (...) te versterken en leren op maat mogelijk te maken".

De coronacrisis heeft heel veel druk op de scholen gelegd. Vooral onze ICT-coördinatoren werden daarbij overbevraagd. Een geciteerde ICT-coördinator stelde in de brief: "Ik voelde mij de eerste drie weken net de helpdesk van een commerciële internetprovider: overbevraagd en onderbemand." In deze open brief vragen de ICT-coördinatoren erkenning in de vorm van een ambt voor elke ICT-coördinator in het Vlaamse onderwijs in de personeelscategorie beleids-/bestuurs- en ondersteunend personeel. In het basisonderwijs bestaat dat ambt al, elders niet. De ICT-coördinatoren stellen dat een uniform beleid in de andere onderwijsniveaus een logische stap zou zijn. Met een ambt zou de functieomschrijving ook beter kunnen worden gedefinieerd en kunnen er meer profielen worden aangetrokken. Gezien het huidige lerarentekort is dat geen overbodige luxe.

Op vrijdag 6 maart werd deze vraag reeds geformuleerd op het recentste Vlaamse ICT-coördinatorencongres, waarop heel wat van onze collega's hier aanwezig waren. Dat was nog in precoronatijden. Dat lijkt heel lang geleden, maar dat is het eigenlijk niet. Toen kon men nog gewoon met elkaar praten. Op dat congres werd de aandacht gevestigd op enkele knelpunten. Zo zijn ICT-coördinatoren nog altijd te vaak manusjes-van-alles, die zich eigenlijk te weinig kunnen bezighouden met didactische omkadering en toepassing. Ze worden vaak enkel ingezet voor technische ondersteuning: het beheer van het computernetwerk en de beveiliging. Ook worden ze soms ingezet voor administratieve taken of bijvoorbeeld voor het onderhoud van de schoolwebsite. Door de verscheidenheid in hun takenpakket hebben ze dus een grote vraag naar ondersteuning en professionalisering. Desalniettemin blijft hun voornaamste zorg en aanbeveling de nood aan erkenning van het ambt van ICT-coördinator, zoals ook blijkt uit die open brief. Vandaag bestaat dit immers nog niet in het secundair onderwijs.

Op 7 april stelde ik u daarover reeds een schriftelijke vraag. Uit de antwoorden blijkt dat u bezig bent met de problematiek, maar concrete acties hebt u toen niet aangekondigd. In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag wijst u erop dat de pijnpunten bekend zijn en dat er overleg nodig is met de sociale partners. Is dat overleg ondertussen opgestart? De coronacrisis heeft de vraag naar ICT-ondersteuning op school acuut gemaakt. Welke extra maatregelen zult u nemen en welke extra middelen zouden daartegenover staan?

Derde en laatste vraag, in de open brief nodigen de vertegenwoordigers van de ICT-coördinatoren u uit voor een gesprek. Zult u op deze uitnodiging ingaan?

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): De Vlaamse ICT-coördinatoren-Liga (Vicli) publiceerde onlangs een open brief waarin ze oproept om werk te maken van een kwalitatieve ICT-coördinatie in het Vlaamse onderwijs. Vicli is een initiatief van de lerarenopleiding van Hogeschool PXL en verenigt sinds 2015 alle actoren die een rol spelen in de ICT-coördinatie.

Ons onderwijs moet Vlaamse jongeren de competenties aanleren die ze nodig hebben in de toekomst. Die toekomst is meer dan ooit gericht op ICT, dat heeft de coronacrisis ons aangetoond. In de beleidsnota geeft de Vlaamse Regering aan dat ze "wil investeren in de Klas van de Toekomst omdat digitale innovaties en ICT-toepassingen een enorm potentieel hebben om het leren te versterken en leren op maat mogelijk te maken". Ons huidige onderwijs is nog niet volledig aangepast aan deze veranderende wereld en een betere ICT-integratie kan hier volgens Vicli een belangrijke rol in spelen.

Vicli kaart in de open brief aan dat ICT-coördinatoren vaak manusjes-van-alles zijn. Tijdens de coronacrisis boden ze vooral technische ondersteuning, maar er is ook een pedagogisch luik aan de job verbonden. Vicli pleit ook voor meer opleidingen voor leraren om ICT als middel in te zetten in een flexibele klasomgeving en dat mét functioneel, modern en goed beheerd materiaal.

Minister, wat is uw reactie op de open brief van Vicli? Ondersteunt u de oproep voor een betere ICT-omkadering in het Vlaamse onderwijs?

Vicli roept in de brief op om met u in gesprek te gaan. Zult u op deze uitnodiging ingaan?

Zult u naar aanleiding van deze oproep extra werkmiddelen vrijmaken voor ICT in het onderwijs?

U hebt in vorige commissievergaderingen reeds aangegeven dat u verder wil inzetten op de digitale competenties van leraren. Momenteel loopt daar ook een studie rond bij IDEA-consult. Plant u daarnaast nog bijkomende initiatieven om in te zetten op digitale competenties bij leerkrachten?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Collega's, de coronacrisis heeft ons onderwijs de voorbije weken razendsnel doen omschakelen naar digitaal afstandsonderwijs. Dat heeft de uitdagingen op vlak van digitalisering van ons onderwijs nog eens op scherp gesteld: veel leerlingen hebben thuis geen – eigen – laptop of internetverbinding, leerkrachten moesten een eigen computer of webcam kopen om mee te kunnen en ICT-coördinatoren konden de vele vragen naar ondersteuning compleet niet bijhouden.

Deze week publiceerde de Vlaamse Liga van ICT-coördinatoren een open brief om al deze problemen aan de kaak te stellen, specifiek met oog voor de eigen situatie. Ze kaarten aan hoe ICT-coördinatoren tijdens deze crisis non-stop, zeven dagen op zeven, en vanop afstand hebben gewerkt om het digitaal afstandsonderwijs draaiende te houden. Ze vragen in de eerste plaats erkenning van de ICT-coördinatoren in de vorm van een ambt, net zoals de zorgcoördinatoren. Dit ambt bestaat enkel in het basisonderwijs. Het ontbreken van een ambt heeft verregaande gevolgen: zo gaan uren ICT-coördinatie nu ten koste van onder andere lerarenuren, hebben ICT-coördinatoren geen zekerheid over hun job en kunnen startende leraren niet aangesteld worden in open uren omdat ze de ICT-coördinator vervangen. Met een ambt zou de functieomschrijving ook beter gedefinieerd worden en kunnen scholen meer profielen aantrekken uit verschillende sectoren, wat nu nog moeilijk is.

Meer algemeen klagen de ICT-coördinatoren over een grote druk en er heerst een algehele ontevredenheid. De taken van de ICT-coördinatoren zijn de voorbije jaren, en zeker nu tijdens de coronacrisis, veeleisender en complexer geworden. De middelen voor scholen volgen niet, ze verminderen zelfs. Vlaanderen heeft beslist om nog 6 procent te besparen, een secundaire school krijgt 67 eurocent per leerling per jaar, een basisschool 84 cent.

Collega's, dat lijkt mij benedenmaats. Scholen teren nu voornamelijk op het geld dat ze bijeenkrijgen via eetfestijnen en schoolfeesten om hun school een beetje digital-proof te maken. Dat zou anno 2020 niet meer mogen, zeker niet nu we een historische kans hebben om dat onderwijs op de kaart te zetten. Ik zei het al: er zijn de voorbije maanden een aantal reuzenstappen gezet. We moeten nu durven door te schakelen. Dat zal ook nodig zijn als we willen dat de leerlingen de vakoverschrijdende eindtermen rond digitalisering halen. Ik roep dus op om nu te durven investeren in extra uren, in een aantrekkelijk statuut voor ICT-coördinatoren maar

ook in de vorming van leerkrachten en leerlingen. Ik denk dat dat de enige manier is om elk kind en elke school mee te krijgen op die trein van de digitalisering.

Minister, welke stappen plant u te zetten om van de digitalisering van ons onderwijs een succes te maken voor elk kind?

Hebt u al een plan van aanpak opgesteld om een structurele digitalisering van het onderwijs te verwezenlijken?

Bent u bereid om daartoe de nodige middelen vrij te maken met een gericht investeringsplan met focus op ICT-materiaal voor leerlingen en leerkrachten?

Bent u bereid om het ambt van ICT-coördinator ook buiten het basisonderwijs te erkennen?

Hoe zult u garanderen dat er een voltijdse ICT-coördinator kan worden aangesteld per 300 à 500 leerlingen, wat volgens Vicli toch een minimumvereiste is voor een goede ondersteuning ?

Acht u het opportuun om een specifieke opleiding voor ICT-coördinatoren te organiseren aan de hogeronderwijsinstellingen? Zo ja, hebt u daarover al overleg gepleegd met het hoger onderwijs?

Bent u van oordeel dat er voldoende aandacht wordt besteed aan digitale competenties in de huidige lerarenopleiding? Zo neen, hoe wilt u daaraan tegemoetkomen?

Op welke manier zult u daarnaast garanderen dat leerkrachten ook tijdens hun carrière voldoende bijscholing volgen om hun digitale competenties op peil te houden? Ik denk dat we ook daar voor een gigantische uitdaging staan.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Collega's, ik denk dat het duidelijk is dat dit een zeer belangrijk thema is, dat ook bijzonder actueel geworden is tijdens de coronacrisis. Ook ik heb deelgenomen aan het debat bij Vicli op 8 juni. Naar aanleiding daarvan werden nog eens de puntjes op de i gezet betreffende het belang van ICT-coördinatie op school. In de open brief van Vicli wordt een pleidooi gehouden voor meer middelen in de digitale klas, omdat die vandaag ruim ontoereikend zijn. In die open brief wordt ook verwezen naar uw beleidsbrief, waarin u stelt "te willen investeren in de 'Klas van de Toekomst' omdat digitale innovaties en ICT-toepassingen een enorm potentieel hebben om het leren te versterken en leren op maat mogelijk te maken". In diezelfde beleidsbrief lezen we ook dat er "geen sprake is van een veralgemeend en veelvuldig gebruik van ICT en digitale media voor lesdoeleinden".

Als oorzaak wordt onder andere het gebrek aan ICT-competenties bij veel leraren aangehaald. Verder leerden we dat leraren zelf nog steeds aangeven dat ze bepaalde ICT-vaardigheden onvoldoende onder de knie hebben en meer mogelijkheden vragen om geavanceerde ICT-vaardigheden te ontwikkelen.

Een punt dat nog niet aangehaald werd door de collega's, vind ik wel belangrijk om mee te geven. Richtinggevend zijn en blijven de inzichten uit de meest recente ICT-monitor MICTIVO 3 waaruit – positief in dit geval – bleek dat het aantal laptops, desktops, tablets, chromebooks en digitale schoolborden in basis- en secundaire scholen er op een termijn van vijf jaar sterk op vooruitgegaan is, dat elke school draadloos internet en een digitaal leerlingvolgsysteem heeft en dat leraren vaker dan vroeger ICT gebruiken in de les.

Maar, collega's, tegelijk gaf onder meer de gedachtewisseling over deze ICT-monitor, in de commissie van 28 februari laatstleden, aan dat een aantal punten onze bijzondere aandacht blijven verdienen.

"De cruciale rol van de ICT-coördinator moet zeker nog eens bekeken worden. Is de diversificatie van de opdracht haalbaar en wenselijk?"

"Wat infrastructuur en beleid betreft, (...) meer dan 60 procent van de leerkrachten in het lager onderwijs van geen enkel item van het ICT-plan weet dat het aanwezig is in het beleidsplan van de school. Het ICT-beleid meer zichtbaar maken en het verbreden, is een aanbeveling."

"Het gebruik van software wordt vooral gereduceerd tot het gebruik van een elektronisch leerplatform, maar op administratief vlak, wat het volgens de onderzoekers net niet mag zijn."

"De ICT-competenties van leerlingen worden door leerkrachten overschat", was een belangrijke conclusie.

"In de professionalisering van leerkrachten komt ICT nog steeds te weinig aan bod."

Minister, collega's, de huidige coronacrisis veroorzaakt uitzonderlijke tijden en vergt uitzonderlijke maatregelen, in het bijzonder van alle ICT-coördinatoren in Vlaanderen. Dat mag en moet hier nogmaals worden gezegd. Voor het onderwijs zal tijdens én na deze crisis ICT meer dan ooit een bepalende factor zijn. Minister, deze ICT-coördinatoren zijn in tijden van corona voor ons onderwijs wat de zorgverleners zijn voor de zorg: onze helden. Zij hebben ervoor gezorgd dat het online afstandsleren vandaag een succes te noemen is en op die manier is het leerrecht van onze jongeren maximaal gewaarborgd. Desondanks zijn er pijnpunten die door hen werden blootgelegd en aangehaald in een open brief.

Minister, wat is uw algemene reactie op die open brief? Welke acties zult u ondernemen voor een betere ICT-omkadering in het onderwijs?

Bent u al in overleg getreden met Vicli of bent u dat van plan?

In mijn recente vraag om uitleg over digitale competenties bij jongeren verwees u naar een studie van IDEA, zoals ook door collega Grosemans aangehaald. Hoever staat het met deze studie en wat zijn de conclusies? Wat zullen we daarmee doen?

Ondersteunt u de vraag van Vicli om één netwerk op te zetten waarin alle ICT-coördinatoren elkaar online en offline weten te vinden voor kennisdeling, netwerking, professionalisering, hulp en advies?

Tot slot, een van de conclusies van de onderzoekers van MICTIVO is dat er nood is aan grondiger kwalitatief en kwantitatief wetenschappelijk onderzoek naar de ICT-integratie in het Vlaamse onderwijs met als doel bij te dragen aan het evidencebased beleidsmatig flankeren van de digitalisering van het onderwijs. Deelt u deze mening? En zult u het MICTIVO in voorkomend geval uitbreiden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Eerst geef ik een algemene reactie, over de open brief. Bij dezen houd ik een hartstochtelijk pleidooi voor de gewone brief. Ik betreur een beetje de sterke devaluatie van het concept van een gewone brief. Nu krijg je plots op een zondagnamiddag een open brief in je mailbox en dan weet je wat er op maandagochtend in de krant zal staan. Ik weet niet of dat altijd zo'n faciliterend effect heeft, we zullen wel zien. Uiteindelijk is er toch wel een zeer grote mate van appreciatie voor het werk dat werd geleverd door ICT-coördinatoren. We hebben in deze crisis allemaal het belang van digitalisering op school aan den lijve kunnen ondervinden.

In eerste instantie waren digitale middelen de eerste hulplijn om ons afstands-onderwijs mogelijk te maken. Onze scholen hebben dat globaal ook goed gedaan.

Maar het is wel duidelijk geworden dat de digitale vaardigheden bij jongeren en bij leraren onmiskenbaar belangrijk zijn om te functioneren in de 21ste eeuw en dus ook in ons hedendaags onderwijs. We moeten dus echt verder inzetten op die digitale transformatie.

Je merkte ook dat scholen die al ver stonden op vlak van ICT-integratie tijdens de coronacrisis onmiskenbaar een groot voordeel hadden ten opzichte van de scholen waar ICT nog in de kinderschoenen stond. Heel wat van die andere scholen en leraren hebben plots heel grote stappen moeten zetten op het vlak van inzet en het gebruik van onderwijstechnologie, met alle gevolgen van dien.

Naar aanleiding van de coronacrisis, maar eigenlijk ook op grond van de onderzoeksresultaten van MICTIVO en IDEA, kunnen we maar beter het momentum grijpen om in de toekomst nog meer duurzaam in te zetten op digitalisering van het onderwijs. Zo vermijden we dat de opgebouwde kennis en vaardigheden bij leraren en leerlingen verloren gaan. Het kan een stapsteen zijn naar een structurele, nog betere, verankering van ICT in ons onderwijs. Bovendien moeten we daarmee rekening houden in de scenario's die zich vanaf 1 september zullen aandienen. In de scenario's die ik momenteel heb voorgelegd en besproken met de Groep van Experts belast met de Exitstrategie (GEES) is er ook steeds een rol weggelegd voor het afstandsonderwijs. Dat zal een belangrijke plaats krijgen.

We werken aan een conceptnota waarin de digitalisering van het onderwijs volledig wordt uitgewerkt. We baseren ons daarbij op wat men in het Nederlandse Kennisnet beschrijft als het '4-in-balans model', maar wij voegen er nog een prioriteit aan toe. Het gaat dus over vijf prioriteiten waarover we in dialoog willen treden met de ICT-coördinatoren.

Een eerste element is natuurlijk heel belangrijk: als je een potje wil koken, heb je daarvoor de middelen nodig. Ik werk aan een dossier voor de Vlaamse Regering om te kunnen voorzien in een ICT-impuls voor ICT-infrastructuur en connectiviteit en/of uren ICT voor ICT-coördinatoren. De scholen krijgen dan middelen om in te zetten voor ICT. We hebben al een ICT-impuls gegeven: een bedrag van bijna 5 miljoen euro, iets minder. Dat was om de belangrijkste noden te kunnen lenigen voor het schooljaar 2019-2020. Voor het volgende schooljaar hoop ik dat we een goede ICT-impuls kunnen geven, net omdat ICT toch wel een belangrijke plaats zal opeisen in de scenario's voor de heropstart op 1 september en vooral ook in de terugvalscenario's.

Het tweede element is het aanscherpen van de digitale vaardigheden van leraren via vorming, coaching en meer aandacht voor digitalisering binnen de lerarenopleidingen.

Een derde element is het opbouwen van een centrale ondersteuningsstructuur voor ICT en ICT-coördinatie. Er is een ICT-team bij KlasCement dat er vooral op gericht is het netwerk te onderhouden tussen ICT-coördinatoren om goede praktijken uit te wisselen, om tools aan te reiken en om externe partners te betrekken. Het functioneert goed maar is vrij bescheiden.

Een vierde element is duidelijke verwachtingen stellen aan de ICT-beleidsplanning en de ICT-visie en scholen hierbij actief ondersteunen en coachen.

Een vijfde element is aandacht voor de impact van digitalisering op de leeromgeving, waarbij het voorzien van voldoende en kwaliteitsvolle digitale leermiddelen een bijzonder aandachtspunt is.

In de toekomst willen we dus op verschillende belangrijke vlakken een verschil maken voor de digitalisering van het Vlaamse onderwijs: infrastructuur, vaardigheden, visie, leermiddelen en ondersteuning & coördinatie. Het is een werk van

lange adem, dat veel tijd en boterhammen vraagt, boterhammen in de vorm van budgettaire middelen. Ik hoop dat we kunnen rekenen op een extra impuls.

Er waren ook vragen over het organiek ambt buiten het basisonderwijs en over het overleg met de sociale partners.

In het basisonderwijs werd in 2003 de nieuwe categorie van beleids- en ondersteunend personeel ingevoerd. Aanvankelijk kon de functie van ICT-coördinator uitgeoefend worden door een administratieve medewerker of beleidsmedewerker. Op 1 september 2005 werd in het basisonderwijs het ambt van ICT-coördinator ingevoerd. ICT-coördinatoren in het basisonderwijs kunnen in dit ambt dus ook benoemd worden.

In de andere onderwijsniveaus – secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs (dko) en de centra voor volwassenenonderwijs (CVO) – is er momenteel geen benoeming mogelijk als ICT-coördinator. De personeelsleden die de functie van ICT-coördinator uitoefenen, doen dit in een tijdelijke functie. Onderliggend is het wel mogelijk dat zij een vaste benoeming hebben in het ambt van bijvoorbeeld leraar.

Ik wil deze situatie zeker aanpakken, maar het vergt sociaal en politiek overleg. Ik wil wel nagaan hoe groot het draagvlak is en ik wil zeker en vast de dialoog met de sociale partners aangaan.

De heer Brouns heeft vragen gesteld over het takenprofiel. Ik ben het ermee eens dat de kwestie wat precies van ICT-coördinatoren verwacht wordt, een punt is dat dringend aandacht verdient. Nu is dat toch onduidelijk.

Scholen zijn natuurlijk zelf verantwoordelijk voor de taakinhouden van hun personeelsleden, maar ik denk dat we ter zake meer richting of richtlijnen kunnen aanbieden. De ICT-coördinatoren zijn zelf vragende partij voor een richtlijn die enerzijds richting biedt over wat nu precies hun kernopdracht is en anderzijds toch vrijheid laat aan de scholen om dit zelf in een functiebeschrijving te verankeren.

Verder zou de taak van de ICT-coördinator breder ingebed kunnen worden in een teamgerichte ICT-werking van de scholen. Naast de ICT-coördinatoren zouden ook andere collega's taken kunnen opnemen, zoals het beheer van de leeromgeving, socialmediacoördinator, mediacoach enzovoort, waardoor technische en pedagogische ICT-taken worden verdeeld. Het zou dus meer als teamwork opgevat kunnen worden dan enkel te kijken naar de ICT-coördinator.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik kan begrijpen dat zo'n open brief niet altijd even aangenaam is, maar feit is dat die ICT-coördinatoren al heel lang met deze problematiek worstelen en het gevoel krijgen dat ze onvoldoende gehoord worden. Dan gaan ze over tot het middel van een open brief om op die manier toch gehoord te worden en het heeft ook gewerkt als we kijken naar het grote aantal vragen om uitleg in deze commissie.

Hun voornaamste eis was het statuut. Ik meen te begrijpen dat u daar voorzichtig positief op geantwoord hebt en dat u de mogelijkheid zult bekijken. Dat is een zeer goede zaak en we zullen dat verder opvolgen.

Het is heel erg belangrijk dat deze mensen waardering krijgen. Ik neem nog even de open brief erbij en citeer: "Ze worden door de overheid niet erkend voor hun werk. Maar, diezelfde overheid doet nu wel concreet een beroep op ICT-coördinatoren. Zo vraagt ze bijvoorbeeld aan hen om paraat te staan voor de bedeling van laptops voor kansarme leerlingen evenals de ondersteuning van deze leerlingen."

Ze hebben dus het gevoel dat er veel van hen wordt gevraagd, maar dat er weinig voor in de plaats komt vanwege de overheid.

Ik citeer ook uit een advies van de VLOR: "De ICT-coördinator moet beleidsmatig en op lange termijn kunnen nadenken. Dat kan enkel als de overheid extra middelen vrijmaakt om de scholen qua ICT-coördinatie te ondersteunen." Ik begrijp uit uw antwoord dat u extra middelen zult vrijmaken en dat u ook nadenkt om het ambt van ICT-coördinator in te voeren voor het secundair onderwijs. Dat is heel erg positief, maar we zullen nauwgezet bekijken of dit ook effectief gebeurt.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Zoals mevrouw Beckers al zei, zijn er heel veel vraagstellers. De interesse voor het thema is dus enorm groot en ik juich dat ook toe.

Zoals de minister aangaf, zijn de kennis en vaardigheden van zowel leerlingen als leerkrachten er enorm op vooruitgegaan aan een heel snel tempo. We mogen dat niet verloren laten gaan. Het is nu het moment om ervoor te zorgen dat het ook niet verloren gaat door er extra op in te zetten.

U hebt het initiatief genomen om een conceptnota uit te werken. Ik ben heel blij met dat engagement. U geeft aan dat het heel wat tijd zal kosten en vooral ook middelen. U hebt het over een extra impuls, meer geld dus. Ik heb het aanvoelen dat er wel wat unanimiteit is onder de verschillende fracties dat er meer middelen vrijgemaakt mogen worden.

Ik deel zeker ook de interesse van de heer Brouns in verband met MICTIVO. Ik denk dat het heel belangrijk is om verder onderzoek te doen.

De maatschappij is ook veranderd. We leven in een andere realiteit. Ik denk dat het niet slecht is om daarop voort te bouwen en die actuele kwesties daarin mee te nemen.

Duidelijkheid bieden in het takenpakket van de ICT-coördinatoren is zeker wenselijk. Richtlijnen aanbieden, duidelijkheid scheppen over kernopdrachten en functiebeschrijving, daarmee komen we tegemoet aan een belangrijke eis van Vicli.

U had het over vijf prioriteiten. Ik heb er eentje uitgepikt, dat volgens mij heel belangrijk is, namelijk de centrale ondersteuningsstructuur voor ICT en ICT-coördinatie. Ik vind dat heel positief. Ik denk dat iedereen heel veel kan hebben aan het delen van de 'good practices', want die bestaan uiteraard volop. Zult u Vicli ook betrekken bij de uitwerking van die centrale ondersteuningsstructuur?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Minister, collega's, ik ben blij te horen dat we het alvast eens zijn over het feit dat het nu hét moment is om een aantal versnellingen hoger te schakelen op het vlak van de digitalisering van het onderwijs, maar ook dat we voor een aantal belangrijke uitdagingen staan, in eerste instantie op het vlak van materiaal. We hebben het hier in de commissie al een aantal keren gehad over het feit dat deze coronacrisis heel duidelijk heeft aangetoond dat niet alle kinderen mee zijn, dat niet alle kinderen zelfs maar toegang hebben tot een computer of internet. Dat moet wat ons betreft een absolute prioriteit zijn in de digitaliseringsstrategie. Maar het gaat natuurlijk ook over de vorming van leerkrachten. Ik hoor verhalen van bevriende ICT-coördinatoren dat er ook daarin nog veel werk aan de winkel is, al moet ik zeggen dat veel leerkrachten ongelooflijk constructief zijn omgesprongen met de coronacrisis en zeer veel hebben bijgeleerd.

Maar het moet een meer verankerd onderdeel van de opleiding van leerkrachten worden.

En dan is er natuurlijk ook de ondersteuning van leerkrachten op het terrein. Ik heb het dan over praktische ondersteuning bij het opzetten van digitale leerplatforms, maar ook inhoudelijk-pedagogisch. En dan zien wij natuurlijk een belangrijke rol voor de ICT-coördinatoren op beide vlakken, ook inhoudelijk, als trekker, om mee na te denken over hoe je digitaal onderwijs een plaats kunt geven in je les, wat daar essentieel van is.

Ook wij zijn voorzichtig positief over het feit dat u alvast wilt nadenken over een ambt voor ICT-coördinatoren, ook in het secundair onderwijs. Ik denk dat dat een noodzakelijke stap is, en een erkenning voor het werk dat zij hebben geleverd. Maar het is natuurlijk maar een onderdeel van een bredere strategie.

Ik herhaal: ik ben blij dat u zegt dat nu het moment is om een doorstart te maken, en dat daar natuurlijk ook centen tegenover moeten staan. Ik ben benieuwd naar de ICT-impuls die u aankondigt. Maar het is absoluut nodig, zowel op korte termijn, zoals u zelf zegt, met het oog op de heropstart vanaf september, waarvan ik ook denk dat het geen 'business as usual' zal zijn, als op langere termijn. Investeren in de digitalisering van ons onderwijs zal renderen, want dat betekent dat onze kinderen de digitale competenties krijgen die ze morgen ongetwijfeld nodig hebben op de arbeidsmarkt.

Het is een interessant debat. Ik kondig alvast aan dat wij binnen onze fractie natuurlijk ook niet stil hebben gezeten. We hebben zelf al nagedacht over de digitalisering van het onderwijs en wij dienen binnenkort een voorstel van resolutie in. Dat zal ons de kans geven om hier in de commissie nog eens au fond het debat te voeren. Ik hoop, minister, dat u dan alvast inspiratie vindt in de prioriteiten en ideeën die wij daarin uiteenzetten.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Bedankt voor de antwoorden, minister. Vorige week voelden we al uw enthousiasme om dat dossier niet los te laten. U voelde ook, samen met ons, het momentum aan. We hadden het er vorige week in de commissie nog over dat de coronacrisis ertoe heeft geleid dat er meer waardering is voor de job van leerkracht. Ouders hebben nu zelf aan den lijve kunnen ondervinden wat zo'n onderwijsopdracht allemaal inhoudt en wat daar allemaal bij komt kijken. We hebben vorige week ook gesteld, en ik herhaal het vandaag heel graag, dat de wereld maar is kunnen blijven doordraaien dankzij die online connectiviteit en digitalisering. We hebben het leerrecht van onze jongeren op die manier maximaal weten te garanderen, dankzij dat online afstandsonderwijs.

Wat ons betreft is het ondertussen ook zeer duidelijk geworden dat de onderwijswereld zich de voorbije maanden enorm heeft ingezet om het leerrecht van jongeren maximaal te waarborgen. Collega's, ik denk dat het gepast is dat we het volgende hier en nu doen. Als er een groep is die we daar expliciet mogen bij vermelden en uitdrukkelijk danken, dan zijn het de IT-coördinatoren, maar ook alle andere personeelsleden. Het zijn vaak personeelsleden met enige affiniteit of interesse in IT die dat dagelijks oppakken in scholen om leerkrachten en leerlingen daarbij te ondersteunen. Ze verdienen meer dan ooit, en wellicht meer dan in het verleden, die erkenning om hun job goed te kunnen doen.

Minister, ondanks het pleidooi van heel veel mensen vandaag en waarschijnlijk ook in de toekomst voor meer digitalisering in het onderwijs, gaat er niets boven sociale interactie tussen leerlingen en leerkrachten. Desalniettemin zijn er die voordelen die zeker nu in tijden van crisis onmiskenbaar naar voren komen en die we niet loslaten. We moeten die crisis durven overstijgen en daar lessen uit trekken voor

de toekomst, we moeten dingen vasthouden. Meer ICT-geïntegreerd onderwijs is voor ons een heel belangrijke les naar de toekomst.

Ik heb een belangrijke bijkomende vraag die ik als voorzet zou willen meegeven vanuit onze fractie naar u bij de verdere uitwerking van een plan op dat vlak, namelijk om in te zetten op het zogenaamde 'blended learning', een combinatie van online onderwijs en face-to-face-onderwijs. Een heel belangrijke vraag is: deelt u onze mening om dat concept vast te pakken en duurzaam, decretaal te verankeren?

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, ook voor onze fractie is dit een heel belangrijk punt, strategisch, in het kader van excellent onderwijs voor iedereen in deze digitale tijden, maar ook democratisch, want in tijden van afstandsonderwijs is toegang tot de digitale middelen natuurlijk een voorwaarde om het recht op onderwijs te kunnen vervullen. Zoals we in de vorige discussie al hebben vernomen, is er wel degelijk een probleem met gelijkheid. Het feit dat een op twee kinderen kiest voor het beroepsonderwijs, mijnheer Daniëls, heeft natuurlijk heel veel te maken met de kosten. U weet het of u weet het niet, maar in het aso duurt het onderwijs in de regel nog vijf tot zes jaar langer, waarbij zeer veel kosten verbonden zijn aan het hoger onderwijs. Als we gaan voor een gelijk en democratisch onderwijs, is toegang tot digitale middelen zeer belangrijk. Minister, daar is er een probleem van ondersteuning, van vorming, van statuut. Ik ben blij met de voorstellen die u naar voren schuift, maar er is natuurlijk ook een probleem van middelen. U zegt dat u op tafel wilt kloppen in de Vlaamse Regering voor extra middelen. Ik heb echter geen bedrag gehoord. U gaf een bedrag van het afgelopen jaar, maar hebt u ook een bedrag voor het komende jaar in uw hoofd waar u voor wilt gaan? Graag daarover enige verduidelijking.

Sta me toe om u een extra argument te geven wanneer u op tafel klopt. Ik heb het u al gegeven via een schriftelijke vraag en u hebt er bevestigend op geantwoord. De afgelopen tien jaar is er 10 procent leerlingen bijgekomen in Vlaanderen, maar de middelen in percentage van het Vlaams regionaal product die naar onderwijs gaan, zijn met 7 procent gedaald. Dus als we willen dat we vooruitgaan, ook in het aanbieden van excellent onderwijs voor iedereen, dan moeten we minstens in percentage van ons bbp in Vlaanderen zorgen dat die middelen op peil blijven. Dus alstublieft meer middelen onder meer voor digitalisering in het onderwijs.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Kort en bondig. Ik heb begrepen dat iedereen mijn vraag naar een extra ICT-impuls ondersteunt. Ik hoop dat deze unanimiteit de coalitiepartners tot enige clementie zal aanzetten om mijn budgettaire vragen te kunnen honoreren. Ik zie al veel lachende gezichtjes. Dat moet snor zitten, alleszins in deze groep. Mogelijk is dat anders in een andere vergaderconstellatie. Maar we zullen wel zien. Dank alleszins voor de aanmoediging, kamerbreed.

Het betrekken van Vicli zullen we natuurlijk ook doen, zeker wat betreft die centrale ondersteuningsstructuur voor ICT en ICT-coördinatie.

We hebben binnen KlasCement wel al een goed initiatief, maar we zullen ervoor zorgen dat zo'n centrale ondersteuningsstructuur ook de taak heeft om het netwerk van alle stakeholders op het terrein te coördineren en te stimuleren. Daarmee speel ik trouwens ook in op de vraag van Vicli om een netwerk op te zetten voor ICT-coördinatoren. Dat gaat echter natuurlijk ook veel ruimer, denk ik. Dat slaat ook op veel andere partners in het veld. Dat nemen we dus zeker mee.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, dank u wel. Ik was een belangrijke vraag vergeten. Ik zal ze nu toch maar stellen, ook al kunt u niet meer antwoorden. Die ICT-coördinatoren suggereren ook dat een opleiding als ICT-coördinator in een erkende onderwijsinstelling een goede zaak zou zijn. Ik wou daarvoor mijn provincie nomineren, gezien de discussie van deze voormiddag.

De coronacrisis heeft dus inderdaad duidelijk gemaakt dat die ICT-coördinatoren erg nuttig en nodig zijn. Het is onlogisch dat er in het basisonderwijs een statuut van ICT-coördinator is en in de andere geledingen van ons onderwijs niet. Nu, ik heb gehoord dat u welwillend bent, dat u hier misschien binnenkort verandering in kunt brengen. Ik wil ook mild voor u zijn, want deze eis is uiteraard niet nieuw. Deze eis dateert al van 2013, onder minister Pascal Smet. Toen is die vraag ook al gesteld in de commissie Onderwijs. Het is heel belangrijk dat men nu echt werk maakt van verandering. Ik reken erop dat u dat zult proberen. Wij zullen u alvast steunen.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, dank u wel voor uw toelichting. Ik heb geen bijkomende vragen. Ik heb voldoende antwoorden gehad. Dit ICT-thema zullen we ongetwijfeld met heel wat collega's hier in de commissie warm houden. We komen hier dus ongetwijfeld nog op terug.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, voor onze fractie is het belangrijk om dat momentum dat er vandaag is, vast te houden en aan te grijpen. U spreekt van een conceptnota. Ik denk dat een heel groot actieplan, een masterplan inderdaad absoluut nodig is. Er liggen vandaag heel wat bouwstenen op tafel om te komen tot zo'n sterk plan om een versnelling en duurzame verankering van de digitalisering in ons onderwijs waar te maken. Laat die crisis een hefboom zijn om dat aan te grijpen. Dat plan moet wat ons betreft heel wat componenten bevatten. Dat begint natuurlijk bij een heel degelijke infrastructuur, en dat begint bij de scholenbouw, zodat elk personeelslid en elke leerling op elk moment online kan zijn, wat vandaag nog altijd niet het geval is. We onderschrijven ook de ambitie van een eigen pc voor elke leerling. Dat is een mooie ambitie, maar nog veel meer moet nog sterker worden ingezet op het wegwerken van die digitale kloof die er vandaag toch nog altijd is. Sterke digitale competenties zijn uiteraard een basisvoorwaarde. Er is ook de mediawijsheid, zowel bij leerlingen en leerkrachten als ouders. De voorbije maanden hebben ons ook geleerd dat zo'n digitale omgeving maximaal moet worden beveiligd, want ons onderwijs in Vlaanderen is al het slachtoffer geweest van hackers. Minister, last but not least moet er zeker ook voldoende aandacht zijn voor de capaciteit en de middelen die nodig zijn voor alle IT-personeelsleden die dit elke dag opnieuw op de schoolvloer moeten waarmaken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het schoolverlatersrapport van VDAB – 2594 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, collega's, onlangs publiceerde VDAB zijn jaarlijkse schoolverlatersrapport. Dat is een zeer interessant rapport. Ik kan iedereen

de lezing ervan aanbevelen. In het rapport wordt de situatie beschreven van jongeren die in 2018 de school hebben verlaten, en wat hun situatie was op 30 juni 2019, dus eigenlijk een jaar na het verlaten van de school.

Het percentage schoolverlaters die op dat moment nog op zoek waren naar een job, was exact hetzelfde als het jaar voordien, zijnde 8,9 procent. Er zijn uiteraard wel grote verschillen naargelang het opleidingsniveau: van jongeren met een diploma hoger onderwijs was 3,1 procent werkzoekend, van jongeren zonder kwalificatie lag dat op 30,5 procent. Vooral jongeren met een diploma in een zorg- of STEM-richting (Science, Technology, Engineering and Mathematics) vinden zeer snel werk. Ook werkervaring blijkt gegeerd te zijn op de arbeidsmarkt, want van alle jongeren uit de vroegere leertijd was slechts 11,6 procent nog werkzoekend na een jaar.

De minister van Werk, tevens de voormalige minister van Onderwijs, leest in het rapport een pleidooi voor een zevende jaar. Van de ruim tweeduizend leerlingen uit het bso die na zes jaar de arbeidsmarkt betraden, was een jaar later nog 15 procent werkloos. Bij de negenduizend leerlingen uit het bso die een zevende specialisatiejaar volgden, is dat met 8,5 procent lager dan het gemiddelde voor alle schoolverlaters.

In het bso bestaan heel wat zevende jaren. Het volgen van zo'n jaar levert niet alleen een doorgedreven specialisatie in een vakdomein op, maar ook een diploma secundair onderwijs, net als – mijn ervaringen in mijn vroegere school leren me dat – een jaartje extra maturiteit voor die jongeren.

De term 'naamloze leerjaren' is een doorn in het oog van iedereen. Ik hamer daar al op sinds 2009. Dat zijn zevende jaren waar minimaal 28 uur per week wordt besteed aan basisvorming. Deze algemene vorming heeft als doel voor te bereiden op het hoger onderwijs. Collega's, onze fractie is een grote fan van die zevende jaren, zij het niet van de term 'naamloze leerjaren'. Mevrouw Grosemans heeft dat recent nog gezegd. We zijn wel voorstanders van het idee daarachter, namelijk jongeren de kans geven, een sterke schakel geven als ze vanuit het bso, maar ook vanuit het tso de overstap willen maken naar het hoger onderwijs, waar men eigenlijk voelt dat ze te weinig basis hebben.

Dan kan je twee dingen doen. Ofwel laat je hen starten in het hoger onderwijs en dan zien we wel wat het wordt. Dat is optie a, proberen. Ofwel bereiden we hen nog veel sterker voor.

In het regeerakkoord hebben we opgenomen dat we de naamloze leerjaren uitbouwen tot sterke schakels voor jongeren die vanuit bso en tso – dubbele finaliteiten – overstappen naar een graduaat en een bacheloropleiding willen volgen. Ook in het aso en tso – doorstroomfinaliteit – richten we optioneel in overleg met de hogescholen en universiteiten een schakeljaar in als voorbereiding op het hoger onderwijs. Het moeten zeer wijze mensen geweest zijn die het regeerakkoord hebben gemaakt, want het sluit naadloos aan bij het pleidooi dat de N-VA al jaren houdt. Nu blijkt dat nogmaals uit de VDAB-studie.

Minister, wanneer gaan we de naamloze leerjaren de naam 'boostjaar' geven of zoiets? Als je in het weekend nog eens op café mag gaan, en aan de toog staan, en men vraagt wat je doet, en je kan zeggen: ik doe een boostjaar, dat klinkt toch iets sympathieker en aantrekkelijker dan 'naamloos leerjaar'. Om nog te zwijgen van het diploma dat je dan krijgt. Je gaat dan solliciteren en legt aan je toekomstige werkgever een diploma voor waar vanboven opstaat 'naamloos leerjaar'. Menig werkgever zal reageren: 'oei, ze zijn vergeten in te vullen wat je gedaan hebt'. Dan moet je als leerling beginnen uitleggen dat je dat echt gedaan hebt. Minister, dit stond niet in mijn voorbereide vraag, maar ik wil u oproepen om dit heel snel te regelen.

Hoe evalueert u de cijfers uit het schoolverlatersrapport van VDAB? Wat is u opgevallen? Waar wilt u op wijzen?

Welke stappen hebt u al gezet in de uitvoering van bovengenoemde passage uit het regeerakkoord in verband met die naamloze leerjaren? Kunt u die uitrollen als sterke schakels en een optioneel schakeljaar als voorbereiding op het hoger onderwijs?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dit is een nogal technische materie.

De monitor gaat zoals gezegd over jongeren die in 2018 de school verlaten hebben. Sindsdien is er zwaar geïnvesteerd in het duaal leren. Hiermee proberen we aan een nog grotere groep jongeren werkervaring en daarmee betere kansen op de arbeidsmarkt te bieden.

De bevestiging is er opnieuw dat STEM-schoolverlaters vlot doorstromen naar de arbeidsmarkt, en dit vanuit alle onderwijsvormen. Het is duidelijk dat de STEM-opleidingen van groot belang blijven. Binnenkort breng ik overigens voor de zesde keer de STEM-Monitor van het Departement Onderwijs en Vorming uit, en daaruit zal blijken voor welke STEM-opleidingen verdere aandacht wenselijk is – zeker gezien de grote economische vraag en de positieve cijfers die uit het Schoolverlatersrapport blijken.

De profielen uit alle STEM-opleidingen blijven duidelijk zeer gegeerd bij werkgevers. Daarom wordt dit jaar en volgend jaar verder gefocust op de STEM-didactiek-ontwikkeling, niet alleen voor de doorstroomopleidingen maar ook voor de STEM-opleidingen met dubbele finaliteit en met arbeidsmarktfinaliteit.

Verder blijven er dagelijks beroepskwalificaties bijkomen en blijven onze onderwijsinstellingen via die weg opleidingen nauwer aansluiten op de actuele situatie op de arbeidsmarkt. Jongeren beschikken op die manier ook over de competenties waar de arbeidsmarkt naar vraagt.

Tot slot bevorderen we natuurlijk ook een vlotte overgang tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt via die sectorconvenants. We stimuleren sectoren via die convenants om activiteiten op te zetten rond de relatie tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt om zo de doorstroom te bevorderen.

Wat de naamloze leerjaren betreft, heeft de Vlaamse Regering in de vorige regeerperiode, in uitvoering van de Codex Secundair Onderwijs, een matrix vastgelegd waarin het gemoderniseerde en geactualiseerde studieaanbod is opgenomen. Deze matrix is samengesteld op basis van graden, finaliteiten, studiedomeinen en onderwijsvormen.

Vorig jaar werd deze matrix op een aantal punten bijgesteld. Op het niveau van het derde leerjaar van de derde graad is de huidige indeling van studierichtingen als volgt. Ten eerste, voor aso en kso: een aantal studierichtingen die voorbereiden op het hoger onderwijs en waarvoor de toelatingsvoorwaarde het diploma secundair onderwijs is. Ten tweede, voor tso en kso: een aantal studierichtingen, expliciet aangeduid als secundair na secundair (Se-n-Se), die specialiserend zijn en waarvoor de toelatingsvoorwaarde het diploma secundair onderwijs is. Ten derde zijn er voor het bso een aantal studierichtingen die expliciet aangeduid zijn als specialisatiejaar, waarvoor de toelatingsvoorwaarde het diploma secundair onderwijs is of het studiegetuigschrift derde graad bso. Ten vierde is er binnen het bso één studierichting, aangeduid als 'naamloos leerjaar', waarvoor de toelatingsvoorwaarde het studiegetuigschrift derde graad bso is.

Wat die twee laatste categorieën betreft, wordt het diploma secundair onderwijs uitgereikt, wat toelaat dat beroepsleerlingen doorstromen naar een bacheloropleiding.

Vanaf 1 september 2025 zal die matrix er anders uitzien. In dat leerjaar is er geen rangschikking meer in finaliteiten en onderwijsvormen en worden alle studierichtingen als Se-n-Se aangeduid. Die benaming klinkt wel wat exotisch maar niet bepaald attractief. Misschien kunnen we daarvoor nog een andere benaming bedenken.

Er is dan de volgende categorisering. Ten eerste zijn er een aantal studierichtingen die voorbereiden op het hoger onderwijs en waarvoor de toelatingsvoorwaarde het diploma secundair onderwijs onderwijskwalificatie (OK) 4 is. Ten tweede is er één studierichting die voorbereidt op het hoger onderwijs en waarvoor de toelatingsvoorwaarde het studiebewijs OK 3, dus arbeidsmarktfinaliteit, is. Ten derde zijn er een aantal studierichtingen die beroepsspecialiserend zijn en waarvoor de toelatingsvoorwaarde het diploma secundair onderwijs onderwijskwalificatie 4 is. Ten vierde zijn er een aantal studierichtingen die beroepsspecialiserend zijn en waarvoor de toelatingsvoorwaarde het studiebewijs OK 3, dus arbeidsmarkt-finaliteit, is.

Enkel in de tweede categorie wordt het diploma secundair onderwijs OK 4 uitgereikt, wat toelaat dat leerlingen arbeidsmarktfinaliteit doorstromen naar een bacheloropleiding. Dat is dus enkel het geval in die ene studierichting die voorbereidt op het hoger onderwijs en waarvoor de toelatingsvoorwaarde het studiebewijs OK 3 is.

De studierichting vermeld onder de 'huidige indeling' in punt 4 wordt op 1 september 2025 in het kader van de 'matrix' geconcordeerd naar de studierichting vermeld in punt 2. Er wordt dus wat samengevoegd.

Naast het op punt stellen van de matrix, werd in het vorige Onderwijsdecreet, Onderwijsdecreet XXIX, geregeld dat vanaf 1 september 2019 het huidig naamloos leerjaar vrij programmeerbaar werd.

Hierdoor kunnen scholen zich desgewenst zetten naar het toekomstig studieaanbod en kunnen ze op 1 september 2025 van rechtswege concorderen naar het schakeljaar dat zich situeert tussen arbeidsmarktfinaliteit en bachelor. Scholen hebben van die gelegenheid gebruikgemaakt: van twee scholen in 2018-2019 zijn er nu, in het lopende schooljaar, zes scholen die dat naamloos leerjaar inrichten en zijn er voor volgend schooljaar bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) 34 programmatiemeldingen ingestuurd. Ondanks de naamgeving, neemt de populariteit dus enigszins toe.

De Codex Secundair Onderwijs bepaalt ook dat er voor dat voormelde schakeljaar eindtermen, als basisvorming, moeten worden geformuleerd, aangezien het een diplomajaar betreft. Voor alle huidige studierichtingen derde leerjaar derde graad bso gelden trouwens ook eindtermen, vermits ze diplomeren.

Tot slot geef ik graag mee dat de ontwikkeling van die nieuwe eindtermen nog moet starten. In het ontwerpdecreet eindtermen tweede en derde graad, dat we zo spoedig mogelijk in het legistieke circuit zullen zetten, komen de eindtermen voor het derde leerjaar derde graad dus nog niet voor. Dat is het voorwerp van een volgende oefening.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor uw, zoals u zelf aangaf, wat technisch antwoord. Ik haal er een paar zaken uit.

Eén, het duaal leren hebben we inderdaad nog niet meegenomen. Onze fractie kijkt er echt naar uit wat daarvan het effect zal zijn op die schoolverlatersstudie. Dan

kunnen we bekijken of er een verschil zit tussen diegenen die het reguliere traject en diegenen die het duaal traject volgen. Dat zullen we wellicht pas in de komende jaren zien. Dat is een interessant gegeven.

Twee, we hebben inderdaad bepaalde profielen die vlot doorstromen en dat is een goede zaak. Onze fractie wil er wel toe oproepen om ervoor te blijven zorgen – en ik denk dat alle collega's die bezorgdheid delen – dat opleidingen die arbeidsmarktgericht zijn voldoende aansluiten op de arbeidsmarkt. Dat is geen miskenning van het belang van een algemene vorming, maar dat is wel benadrukken dat die aansluiting met de arbeidsmarkt er voldoende moet zijn.

Wat betreft het uitbouwen van het naamloos leerjaar, is het inderdaad straf dat er 34 programmatiemeldingen zijn. 34 scholen hebben nu dus een groot spandoek opgehangen waarop vermeld staat: 'Vanaf nu kunt u hier het naamloos leerjaar volgen.' Dat is op zich al een grote verwezenlijking. Ik vind dat een goede zaak. Minister, we moeten scholen aanmoedigen om dat jaar in te richten, in het belang van de leerlingen. Die leerlingen krijgen er zo een jaar maturiteit bij, maar leren ook een jaar bij. We kunnen allerlei grote theorieën verkondigen over vroeg of laat kiezen. Maar wat van belang is voor die leerlingen is dat we op die manier het zalmen – ik vind dat een vreselijk woord, omdat dat wil zeggen dat je van beneden naar boven gaat –, het voorbereiden op hoger onderwijs, niet uitsluiten. Heel wat leerlingen doen rare dingen in hun puberteit, tot wanhoop van ouders en leerkrachten, maar zien dan plots, als er enige maturiteit komt, toch het licht. De heer Brouns lacht, ik weet niet of het met zichzelf is of met iemand in zijn omgeving. Blijkbaar gaat het om hemzelf. Kijk, hij is zelfs burgemeester geworden en hij zetelt nu in het Vlaams Parlement. Indien hij het naamloos leerjaar had gevolgd, wie weet wat hij dan was geworden. Minister, we moeten dat faciliteren en nog meer uitbouwen.

Naast het naamloos leerjaar, is er het schakeljaar, voor diegenen in aso, richting hoger onderwijs. We moeten bekijken wat daar nog in kan. Minister, zijn er heel concreet voor die twee zaken al gesprekken bezig met de koepels? Of moeten die nog worden opgestart, in navolging van de eindtermen?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega Daniëls, ik dank u voor de vraag. Minister, ik dank u voor het antwoord.

Collega Daniëls, we hebben niet veel gemeen, maar we hebben wel gemeen dat we les hebben gegeven aan ongeveer dezelfde leerlingen, die de eigenschap hadden – zoals u zelf vertelde – om soms niet bezig te zijn met waarmee ze bezig moesten zijn – het schoolwerk – of die geen interesse hadden in wat ze moesten leren, maar plots toch de klik maakten. Voor die leerlingen zijn een naamloos leerjaar en een schakeljaar echt wel heel mooi. Ik geloof ook in het groeien van leerlingen, want dat is wat we die leerlingen willen laten doen.

Minister, ik hoor u zeggen dat er 34 proclamaties zijn. Ik hoop dat dit Vlaanderen-breed is, van de ene kant van Vlaanderen naar de andere kant. Ik hoop in elk geval dat er een toegang kan zijn voor alle leerlingen.

Vanmorgen stelde ik een vraag in de commissie Economie aan minister Crevits over hetzelfde onderwerp, waar ik ook de link legde met de ongekwalificeerde uitstroom. Er is een STEM-actieplan met als doelstelling nog meer meisjes STEM te laten volgen. Zeker in deze coronatijden is de roep naar goed opgeleid zorgpersoneel zeer groot, en ik vroeg me af of er ook een actieplan Zorg komt en of u daar vanuit Onderwijs aan wilt meewerken.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, in een poging om het debat nog een beetje open te trekken, wil ik over twee zaken mijn bezorgdheid uiten.

Ik denk dat door niemand de maatschappelijke waarde van onze zorgverleners nog kan worden onderschat. De corona-uitbraak heeft duidelijk gemaakt hoe belangrijk een goede en kwaliteitsvolle gezondheidszorg is om in uitzonderlijke situaties te kunnen blijven functioneren. Daarom is het belangrijk om opleidingen, die leiden tot een zorgberoep, aantrekkelijk te maken. Uit de spanningsindicator blijkt dat er in 2014 één werkzoekende verpleegkundige per vacature was terwijl dit begin 2020 één werkzoekende per drie vacatures was. In het licht van de ontgroening en vergrijzing gaat deze sector in de toekomst dus handen te kort komen als er geen bijkomende uitstroom wordt gegenereerd.

Ook het studiegebied Onderwijs verliest fors schoolverlaters, en dit in alle afstudeerrichtingen. Kleuteronderwijs: min 16 procent. Lager onderwijs: min 16 procent. Secundair onderwijs: min 22 procent. Heel veel basisscholen en secundaire scholen in centrumsteden kampen met een groot lerarentekort. Jammer genoeg zorgt de werk- en financiële onzekerheid van beginnende leerkrachten ervoor dat men niet kiest voor een lerarenopleiding.

Minister, wat betreft het aantrekkelijker maken van deze opleidingen, zal er dus een tandje bij moeten worden gestoken, want deze studie bevestigt nog maar eens dat het vijf voor twaalf is. Ik hoop alleszins dat zo'n naamloos leerjaar een deel van de oplossing zal zijn.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voor de concrete vraag inzake zorg bekijken we natuurlijk samen met de bevoegde collega hoe we die opleidingen aantrekkelijker kunnen maken.

Het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) is intussen begonnen met de voorbereidende werkzaamheden voor de uitrol van de eindtermen, heel specifiek voor het derde jaar. Ik kan nog niet volledig de timing geven. De uitrol voor de tweede graad van het secundair onderwijs is vanaf 1 september 2021; voor de derde graad secundair onderwijs is dat vanaf 1 september 2023. De nieuwe eindtermen voor die leerjaren situeren zich dan op 1 september 2025. Er is dus nog wel wat marge om er werk van te maken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, zoals u aangeeft, is dit verhaal nog niet af. We zullen er op het gepaste tijdstip op terugkomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over eventuele nieuwe subsidiekanalen voor infrastructurele aanpassingen in schoolgebouwen – 2617 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Voorzitter, collega's, minister, ik trap een open deur in als ik zeg dat de coronacrisis ervoor heeft gezorgd dat onze scholen voor heel wat uitdagingen kwamen te staan. Ze moesten zich anders indelen en organiseren. Ze

investeerden in beschermend materiaal, ICT, zodat leerlingen voortaan online afstandsonderwijs en online examens konden afleggen, opvang enzovoort. Bij de heropstart troffen ze heel wat voorbereidingen inzake hygiëne, social distancing en sanitaire voorzieningen. Het coronadraaiboek vormde hiervoor de rode draad.

Het staat buiten kijf dat in het kader van de bestrijding van besmettelijke virussen zoals COVID-19 er blijvend extra aandacht zal moeten gaan naar hygiënemaatregelen, in het openbare leven en ook op school.

Op infrastructureel vlak kan er nog een enorme inhaalbeweging gemaakt worden door onder andere te investeren in sanitaire voorzieningen en klaslokalen die in de mate van het mogelijke virusproof zullen zijn.

Minister, denkt u dat er door de huidige coronaontwikkelingen op infrastructureel vlak extra investeringen nodig zijn? Denkt u hierbij aan bijkomende middelen en nieuwe subsidieprocedures voor infrastructurele aanpassingen inzake sanitair, die onder meer de verkorte procedure sanitair van het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) aanvullen of versterken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Scholen zullen blijvend aandacht moeten besteden aan hygiëne, nu meer dan ooit. Een goed uitgerust sanitair was ook vóór corona cruciaal. Schoolbesturen met een gepland bouwproject – of het nu gaat om nieuwbouw of verbouwingswerken – kunnen het best rekening houden met de hygiënische en sanitaire vereisten. Op de website van AGION staan heel concrete aanbevelingen op het vlak van sanitair, ventilatie en onderhoud. Ze worden daar prominent in de kijker gezet.

We hebben in deze legislatuur gelukkig extra middelen, maar liefst een half miljard euro extra voor scholenbouw. In totaal gaat het dus over 3 miljard euro dat we kunnen investeren. Hiervan zal een gedeelte worden aangewend voor het creëren van bijkomende plaatsen, gelet op de capaciteitsproblematiek, maar uiteraard zullen er ook middelen zijn voor de bestaande infrastructuur. We weten dat er op dat vlak nog veel werk aan de winkel is. De extra middelen zullen dan ook zeker van pas komen bij nieuwbouw of verbouwingswerken in of aan bestaande schoolgebouwen. Er moet daarbij aandacht zijn voor hygiënemaatregelen. Ik heb er dan ook alle vertrouwen in dat zowel de bestaande als de extra scholenbouwmiddelen goed besteed zullen worden.

Er bestaat inderdaad een verkorte procedure sanitair bij AGION, waarmee schoolbesturen van het vrij gesubsidieerd onderwijs versneld subsidie kunnen krijgen voor sanitaire werken. Het gaat om 60 procent of 70 procent subsidie, al naargelang het onderwijsniveau, wat toch een aanzienlijke tussenkomst is. Via deze procedure zijn zowel nieuwbouw als verbouwingswerken aan het sanitair mogelijk en is de klassieke limiet van 125.000 euro, die bestaat voor de gewone verkorte procedure, niet van toepassing. Dat is belangrijk om te noteren.

Ik heb ook goed nieuws: hier is geen sprake van een wachtlijst. Alle scholen die een gedegen onderbouwde aanvraag doen binnen de verkorte procedure, worden dus snel geholpen. In 2020 hebben we specifiek voor de verkorte procedure sanitair in 5 miljoen euro voorzien. Ondertussen werden er reeds voor bijna 2 miljoen euro dossiers goedgekeurd. We hebben dus nog wel marge. Indien het nodig zou zijn, kan deze 5 miljoen euro opgetrokken worden.

De nodige middelen en procedures zijn vandaag dus voorhanden en ik zal aan AGION uitdrukkelijk vragen om deze in de verf te zetten. We moeten de schoolbesturen zoveel mogelijk faciliteren inzake scholenbouw, en sanitair is daarbij in de huidige tijden cruciaal.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is inderdaad positief dat er geen wachtlijsten zijn en dat de middelen kunnen worden opgetrokken als dat nodig zou zijn.

Er is daarstraks in deze commissie ook al verwezen naar het werk van de GEES, die op dit ogenblik aan een procedure bezig is. Er wordt verwezen naar dreigingsniveaus, maar uiteraard niet – gelukkig maar – naar terreurdreiging. In de gezondheidscrisis zou er naar verschillende niveaus gegaan worden en per niveau is er een bepaald scenario. We weten daar nog niet zo heel veel van. Essentie zal zijn om nieuwe uitbraken en de epidemie goed te managen.

Bij elk scenario hoort wellicht ook een bepaald draaiboek en zal onderwijs ook opnieuw gevat zijn. Het is belangrijk dat we dat goed opvolgen, minister. Ik voel vanuit het veld – en in de media is daar ook aandacht aan besteed – dat het belangrijk is om daar tijdig duidelijke informatie over te krijgen. Hebt u al zicht op de infrastructurele consequenties in die verschillende scenario's? Worden die mee in kaart gebracht? Wat betekent dat bijvoorbeeld voor de sanitaire organisatie, de organisatie van de speelplaats, de eetzaal? Worden al die infrastructurele vragen meegenomen voor elk scenario of elk dreigingsniveau dat nu wordt uitgewerkt door de experts? Ik denk dat het goed is dat wij in deze commissie, en u in het bijzonder, dat goed opvolgen, zodat we zo snel mogelijk duidelijkheid kunnen bieden, zodat scholen op 1 september weten in welke context ze moeten opstarten, en dat ze later, bij de verschillende scenario's, mochten die zich voordoen, weten welke infrastructurele consequenties elk niveau met zich meebrengt. Hebt u daar zicht op? Zult u ons daarover informeren?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dit is natuurlijk een interessant gegeven. Ik heb in het verleden ook ervaren dat het sanitair van schoolgebouwen vaak te wensen overlaat en dat investeringen daarin absoluut nodig zijn. Dat hebben we bij deze coronacrisis natuurlijk zeer sterk aan den lijve mogen ondervinden. Voor scholen was het vaak moeilijk om aan al die regeltjes te voldoen, bijvoorbeeld met het beperkte aantal toiletjes in kleuterklassen. Als daar maar een paar kleuters tegelijk in mogen, en je moet met honderd kleuters naar het toilet binnen die periode, gaat dat echt niet. Daar zit dus een probleem.

Dan zijn er ook de minimumnormen voor de grootte van nieuwbouwklassen. Ik ken die niet. Het interesseert mij wel om te weten hoe het daarmee zit. Ik kan maar twee scholen vergelijken. Als ik de nieuwste school in mijn eigen gemeente, de gemeenteschool in Beigem, vergelijk met de gemeenteschool in Humbeek, zijn de nieuwe kleuterklassen in Beigem een stuk kleiner dan die in Humbeek, die al zoveel jaren ouder zijn. En dan zit je natuurlijk meteen vast met die normen van 4 vierkante meter die worden opgelegd. Gaat men eens nakijken, om toch een beetje op mogelijke toekomstige corona-uitbraken te anticiperen, of die minimumnormen niet te klein geworden zijn, hoewel het natuurlijk goedkoper is om kleine lokalen te bouwen? Moet men die normen niet eens verifiëren en desnoods wat aanpassen?

Ik zie ook dat nogal wat scholen de laatste weken en maanden moeite hebben gedaan om de leerlingen de kans te geven om buiten les te volgen. We hebben natuurlijk een zeer mooie periode gehad in de coronatijd. We hebben bijna geen regen gehad, wat dan natuurlijk weer slecht was voor het grondwaterpeil, maar voor het buitengebeuren was dat een geluk. We konden leerlingen buiten les laten volgen. Maar hoe gaat dat dan op school? Ze gaan banken van binnen naar buiten sleuren en zo verder, terwijl het toch nuttig zou zijn om het mogelijk te maken dat in elke school een buitenklaslokaal wordt gebouwd, zodat, bij welke situatie dan ook, leerlingen daarvan gebruik kunnen maken. Ik weet niet hoe dat allemaal kan

worden geregeld, maar misschien kan dat opgenomen worden bij de mogelijkheden van verbouwingen. Ik denk dat zo iets wel nuttig is voor heel wat activiteiten, dat de klas eens gesplitst wordt en dat een deel buiten gaat. Dat zou, denk ik, wel nuttig zijn en een aanwinst zijn voor de scholen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik vind het niet onbelangrijk wat de minister daarnet heeft aangegeven, dat we deze legislatuur een half miljard euro extra voor scholenbouw voorzien, boven op de bestaande middelen. Ik vind dat we dat toch nog eens mogen herhalen. Dat is niet niets. Dat is zelfs heel veel dat erbovenop komt.

Mijnheer Laeremans, we moeten ook opletten: voor de reguliere gebouwen zijn er nog wel wachtlijsten. Die zijn zelfs vrij lang. Als we nu scholen dubbel gaan bouwen, de binnenschool en de buitenschool, dan zou ik al niet goed weten qua ruimte waar we dat zouden zetten, laat staan hoe we het financieel rond krijgen. Maar omdat we hier en daar capaciteitsproblemen hebben, moeten we die daar eerst inzetten. Maar in elk geval, het half miljard euro extra is zeker welkom.

De korte procedure sanitair, zoals u het vertelt, minister, is iets heel goed, en op dit moment zeker zinvol om een aantal extra wasbakken te plaatsen. Dat kan dan wel buiten. Met het oudercomité van de school van onze kinderen hebben we in totaal zestien extra wasbakken gebouwd. Ik weet dus wat dat gekost heeft. Als ik dan de bedragen zie die mogelijk zijn, dan zijn dat heel veel wasbakken, die zorgen dat er snel handen kunnen worden gewassen. Als er geen wachtlijst is, zoals u daarnet aangaf, en er nog 3 miljoen euro marge is, dan denk ik dat het belangrijk is voor scholen om daarin in te stappen.

Wat de toekomst betreft: ik weet niet of we de minimumnormen moeten aanpassen. We moeten wel nadenken over de zogenaamde circulatieplannen. Waar en hoe planten we sanitair in? Ik denk dat het wijs is om dat minstens te bekijken omdat dat binnen dezelfde vierkante meters en dezelfde budgetten zit. We moeten wel nadenken langs waar de kinderen binnen- en buitengaan, zodat je geen stromen krijgt die op elkaar botsen. Dat zijn zaken die in voorbeelden van goede praktijken kunnen worden meegenomen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er gelden inderdaad minimale oppervlakenormen. Ik moet eerlijk zeggen dat ik meer de vraag krijg naar het verlagen van die normen dan het verhogen ervan. Bijvoorbeeld uit stedelijke context – ik denk Brussel – krijgen we regelmatig de vraag om de oppervlakte meer te beperken omdat het voor de scholen moeilijk is om de nodige ruimte te vinden om een school te kunnen bouwen. Dat zou beter gaan als ze kleinere klassen kunnen bouwen, dus met een beperktere oppervlakte.

Meer buitenruimte en ipso facto in veel gevallen ook meer speelruimte, is altijd aangewezen. Ook daar moeten we opletten om dat op te leggen, want we willen meer capaciteit en meer plaatsen creëren. Als we, zeker in de stedelijke context, gaan opleggen dat er bijvoorbeeld een buitenruimte moet zijn die kan worden ingericht voor buitenonderwijs, dan maken we het projecten in de stedelijke context misschien eerder moeilijker dan dat we ze faciliteren.

Wat ik nog wil meegeven, is dat we 25 miljoen euro gaan verdelen naar de scholen voor extra investeringen die ze gedaan hebben. Dat gaat soms ook over sanitaire eenheden die men heeft geïnstalleerd, dus ook voor de korte termijn. Met die 25 miljoen euro hebben we toch een serieuze inspanning gedaan vanuit de Vlaamse Regering.

Mijnheer Brouns, ik ga daarover niet in detail treden, maar we werken met verschillende pandemieniveaus. We hebben dat vanuit het onderwijs zo uitgewerkt. Daar zijn we nu over aan het discussiëren met de GEES. Bij elk pandemieniveau gaan we ervan uit dat daar ook concrete veiligheidsvoorwaarden gelden, inclusief wat betreft oppervlakte. Het is de bedoeling om zoveel mogelijk duidelijkheid te geven in elk pandemieniveau wat er moet gebeuren en aan welke normen er moet worden beantwoord zodat we dat allemaal op voorhand weten en dat de scholen daar rekening mee kunnen houden. Dat zal het nodige comfort kunnen geven. We zullen dan niet plots moeten schakelen wanneer het zogenaamde pandemieniveau of de dreiging verandert. We moeten dan niet opnieuw aan tafel gaan met bijvoorbeeld het onderwijsveld om concrete maatregelen te gaan uitdokteren. Dat willen we dus verhinderen. Vandaar die onderscheiden pandemieniveaus. Maar zoals u zelf opmerkt, zal elk van deze nieuwe niveaus gekoppeld worden aan concrete veiligheidsvoorwaarden, inclusief oppervlakenormen zoals we dat de afgelopen maanden gekend hebben in sommige gevallen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik denk inderdaad dat we zo snel mogelijk duidelijkheid moeten bieden. Dat hebben we hier de voorbije weken al herhaaldelijk gezegd. Dit is een crisis zonder voorgaande. De sociaal-economische impact is tot op heden nog steeds niet in te schatten. Ook ons onderwijs heeft heel zware weken achter de rug. Elke school, elk schoolteam is bezig om het schooljaar zo goed mogelijk te kunnen afsluiten, met het afscheid met alle leerlingen, maar er is meteen ook al de focus op 1 september.

Daarnaast werkt de GEES inderdaad aan een aanpak met verschillende niveaus, verschillende scenario's bij een opstoot, bij een nieuwe gezondheids crisis. Daarom is het meer dan ooit belangrijk – dat hebben we de voorbije weken geleerd – dat voor elk niveau heel duidelijk is wat er qua infrastructuur van scholen wordt verwacht, en dat dat doenbaar en haalbaar is, om het met uw woorden te zeggen.

Ik denk dat we de komende week echt heel hard moeten doorwerken om zeker toch tegen midden juli die scholen een perspectief voor 1 september en het najaar te kunnen geven op wat dat kan betekenen bij eventuele nieuwe opstoten. Hopelijk zullen die opstoten zich niet voordoen, maar dan zullen ze dat toch tijdig weten en zich kunnen voorbereiden. We vragen heel duidelijk erover te waken dat al die scenario's die worden uitgewerkt op het vlak van infrastructuur – klas, school, speelplaats, eetzaal, sanitair, noem maar op –, realistische zaken zijn die die scholen tijdig kunnen organiseren indien dat dan nodig is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, en aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het veiligheids-onderwijs
– 2619 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp-a): Minister, deze vraag is inderdaad gericht aan u als minister van Onderwijs, maar ik had ze ook gericht aan minister-president Jambon, omdat het eigenlijk gaat over een initiatief dat hij heeft genomen toen hij nog federaal minister van Binnenlandse Zaken was. We hebben toen afspraken met hem

gemaakt, ik toen nog in de hoedanigheid van verantwoordelijke voor Provincie Limburg Opleiding en Training (PLOT), dus het veiligheidsonderwijs in Limburg, samen met alle andere provinciale veiligheidsscholen, om een samenwerking tot stand te brengen tussen het reguliere onderwijs – vooral dan hogescholen en hbo5 – en dat veiligheidsonderwijs. Het probleem was toen dat dat niet in het regeerakkoord stond. Nu trouwens ook niet. De minister van Binnenlandse Zaken, de huidige minister-president, had dus de bedoeling om een samenwerkingsakkoord af te sluiten tussen de federale en de Vlaamse overheid zodat een gedeelte van alles wat nu aan de politiescholen wordt gegeven, naar het reguliere circuit zou gaan en we ook rekening zouden houden met het Europese Bologna-akkoord. We spreken daar al heel lang over, al meer dan tien jaar, maar in de praktijk is daar niks van gekomen. De politiescholen zouden zich dan specifiek richten op het hele technische gedeelte wat politie en brandweer betreft.

We zouden dus eigenlijk twee vliegen in één klap slaan. De kwaliteit van dat onderwijs zou verbeteren en dit zou alleszins niet op de lange baan worden geschoven door rekening te moeten houden met een verdere staatshervorming.

U zou me nu natuurlijk kunnen antwoorden dat we inderdaad naar een staatshervorming gaan. Dan is het helemaal op de lange baan geschoven. Ik wil u echter eigenlijk gewoon het volgende vragen. Het plan was toen klaar. De toenmalige minister had daar ook afspraken over met diverse gemeenschappen. In ons geval was dat minister Crevits. Ook de veiligheidsscholen hadden daar onder elkaar afspraken over gemaakt, zodat elke veiligheidsschool zich eigenlijk voor een stuk zou specialiseren wat de technische aanpak betreft. Zo zou Limburg zich specifiek richten op drones, om maar iets te zeggen, en andere provinciale veiligheidsscholen zouden zich in andere dingen specialiseren.

Minister, wat is er van dat plan gekomen? Bent u van plan om daar nog iets mee te doen, en vooral, stel dat we ooit nog een federale minister van Binnenlandse Zaken zouden krijgen, bent u van plan om dat idee dan op te nemen? Ik denk dat dat een goede zaak zou zijn voor zowel ons onderwijs als de politie- en brandweermensen en de hele sector van de geneeskundige verzorging. Dat is natuurlijk iets moeilijker, iets specifiek, maar dat zou dus ook beter zijn voor heel de sector. Het plan was er, lag klaar. Ik denk zelfs dat er een getekend akkoord was tussen Vlaanderen en de federale overheid. Bent u van plan om een stap in die richting te zetten?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er zijn twee onderwijsniveaus in het geding in dezen, namelijk het hoger onderwijs en het secundair onderwijs.

Ik zal beginnen met het hoger onderwijs en de voorgeschiedenis een beetje schetsen. Het klopt dat de Federale Regering in 2014 opnam dat ze wenste het politieonderwijs grondig te hervormen. Het politieonderwijs zou worden afgestemd op de onderwijssector, men zou het dus omvormen tot diplomaonderwijs. De erkende politiescholen zouden diploma's van hoger onderwijs kunnen uitreiken, volgens de regelgeving van de gemeenschappen. De federale overheid wou dat de zes Vlaamse politie- en veiligheidsscholen een aanvraag zouden indienen als instelling hoger onderwijs volgens onze procedure. Daarmee zouden ze het recht krijgen om de graden van gegradueerde, bachelor en master uit te reiken, waardoor de afgestudeerden met zo'n diploma meer kansen zouden hebben op de arbeidsmarkt. Dus ruimer dan enkel politie.

Een van de voorwaarden is, naast onder andere een positieve 'toets nieuwe opleiding' voor minimum één opleiding, dat de instelling een overeenkomst afsluit 'met een andere binnenlandse of buitenlandse instelling, die door de respectievelijke overheid erkend is voor hoger onderwijs en die de betreffende opleiding kan

aanbieden'. Dit was eerst niet mogelijk, omdat geen enkele instelling voldeed aan de voorwaarden, namelijk erkend zijn voor hoger onderwijs – dat was geen probleem – én de betreffende opleiding aanbieden. Dat was een moeilijkheid. Daarom heeft men via decretale weg een uitzondering gemaakt voor instellingen die worden ingericht door een Belgische overheid en die door de betrokken overheid erkend zijn om opleidingen te verstrekken. Deze instellingen kunnen onderling een overeenkomst afsluiten en zo garanderen dat ingeschreven studenten hun opleiding bij elkaars instellingen kunnen voltooien.

Indien de federale overheid op een later tijdstip voor de andere veiligheidsopleidingen dezelfde hervormingen wenst door te voeren, dan kan er ook op deze uitzondering een beroep worden gedaan. Dit was dus een eerste hinderpaal die weggewerkt is.

Maar om een positieve toets nieuwe opleiding aan te vragen bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) moeten de opleidingen zelf ook worden hervormd. Hiervoor werd een projectgroep opgericht met betrokkenheid van het Departement Onderwijs aan Vlaamse kant. De werkgroep heeft de beroepskwalificatie 'inspecteur politie' ontwikkeld. Voor de graduaatsopleiding nam de Vlaamse Regering vorig jaar nog maar het besluit tot ontwikkeling van de onderwijskwalificatie 'graduaat in de politiekunde'. De politiescholen die erkend zijn, kunnen een aanvraag voor een toets nieuwe opleiding indienen bij de NVAO. Er zijn nog geen vragen of voorstellen gekomen van de politiescholen. Ook voor mogelijke opleidingen op bachelor- en masterniveau hebben we geen vragen gekregen. Dat is het luik hoger onderwijs.

Voor het secundair onderwijs kan ik u het volgende meegeven. De verschillende federale overheidsdiensten bevoegd voor defensie, brandweer, private veiligheid, politie en justitie gaven te kennen dat de verschillende partners het steeds moeilijker hebben om geschikte kandidaten te vinden voor de 4000 vacatures per jaar. Bovendien gaan de behoeften verder toenemen. De vraag naar bewakingsagenten neemt alsmaar toe, het staat ook op de VDAB-lijst van knelberoepen.

De bevoegde federale actoren, met name het Ministerie van Defensie, de FOD Binnenlandse Zaken en de FOD Justitie, stellen vast dat kandidaten die zich aanbieden met het oog op een eventuele loopbaan in de diverse veiligheidsberoepen, grote moeilijkheden ondervinden om te slagen voor de toelatingsproeven. Dit kan mogelijks worden verklaard door de beperkte kennis van de specifieke kenmerken van de verscheiden veiligheidsberoepen en de voorwaarden eraan verbonden.

Vanuit die optiek pleit men er federaal voor om een nieuwe opleiding 'Defensie en veiligheid' in te voeren in de derde graad technisch secundair onderwijs met een dubbele finaliteit. Die opleiding zou dan leiden tot een diploma van secundair onderwijs dat toegang geeft tot graduaats- en bacheloropleidingen in het hoger onderwijs. Anderzijds verwerven jongeren dan de nodige kennis en competenties afgestemd op de noden van de arbeidsmarkt waardoor ze bijvoorbeeld vlot kunnen doorstromen naar een job bij defensie, brandweer, justitie en bewakingsmaatschappijen.

Daarnaast zouden leerlingen de mogelijkheid kunnen krijgen om in het zesde leerjaar de toelatingsproeven af te leggen om na het beëindigen van het secundair onderwijs snel te kunnen worden aangeworven. Als ze slagen voor die toelatingsproeven, kunnen ze dus onmiddellijk doorstromen. Ten slotte zou de verplichte basisopleiding bij indiensttreding kunnen worden verkort tot de beroepsspecifieke onderdelen.

Samen met mijn collega bevoegd voor Werk wil ik die federale vraag zeker beantwoorden. De Vlaamse Regering is ons hierin gevolgd. We hebben vorige week nog een ontwerpbesluit principieel goedgekeurd waarin de opleiding Defensie en

veiligheid is voorzien. Dat ontwerpbesluit legt vast dat deze nieuwe derdegraadsopleiding in het tso georganiseerd kan worden vanaf 1 september 2021. Dat houdt wel in dat de modernisering van de graad per 1 september 2023 niet afgewacht wordt wegens de heel grote nood aan de invulling van en doorstroom naar die veiligheidsberoepen. De effectieve start van de opleiding is nog afhankelijk van één voorwaarde, namelijk dat uiterlijk op 30 september 2020 alle betrokken partijen een onderwijsconvenant sluiten waarin alle verdere praktische regelingen en wederzijdse engagementen worden vastgelegd.

Het is de bedoeling om dat ontwerpbesluit zo snel mogelijk te kunnen goedkeuren, ik hoop nog voor het zomerreces. Daardoor kan de verdere voorbereiding, inclusief het opmaken van een convenant inzake de opleiding Defensie en veiligheid, in alle rechtszekerheid verlopen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Dank u wel, minister, voor uw uitgebreide antwoord. Wat het luik over het secundair onderwijs betreft, gaat het de goede richting uit en zijn de nodige beslissingen genomen. Maar ik wil nog even terugkomen op het eerste gedeelte. Ik had begrepen dat minister Jambon bij het aflopen van de vorige regeerperiode, dus vlak voor de verkiezingen, de bedoeling had om ook echte protocolakkoorden af te sluiten met de hogescholen zodat een opleiding die gestart zou worden aan een politieschool verdergezet zou kunnen worden aan een hogeschool, dus niet-universitair hoger onderwijs, waar dat diploma als bachelor-diploma beschouwd zou worden. Of begrijp ik dat verkeerd?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Dank u wel, minister. Elk pleidooi voor de versterking van de kwaliteit van ons politieonderwijs treed ik heel graag bij. Ik denk dat het absoluut noodzakelijk is dat we ook daar de kwaliteit goed bewaken en dat de lat wel wat hoger mag liggen. Uit eigen ervaring weet ik dat er gigantische verschillen zijn in de kwaliteit van de politiescholen in België. Ik werd daarstraks misschien even weggezet als 'minder goede Limburger'. Ik hoop dat dat bij dezen rechtgezet kan worden. Waar collega Vandenhove naar verwees, is waar: het is sinds jaar en dag een van de beste politiescholen van België. Dat mag toch wel eens benadrukt worden. Dat is uiteraard ook een stuk de verdienste van collega Vandenhove, die daar als deputé hard aan gewerkt heeft. Die kwaliteit is voor ons een heel belangrijk aandachtspunt. De accreditatie van die opleidingen, die kwaliteitstoets, kan natuurlijk bijdragen tot het verbeteren van die kwaliteit.

Ik hoor u zeggen dat u nog geen enkele aanvraag hebt gekregen van zo'n politie-school om naar zo'n hbo5-opleiding te gaan. Er zullen wellicht nog heel wat zaken moeten worden geregeld alvorens dat kan. Vandaag is het zo dat de selectie van die kandidaten, bijvoorbeeld voor het niveau van inspecteur, gebeurt op federaal niveau. Die mensen starten op en krijgen een wedde. Wat zullen we met die wedde doen? Mogen ze die behouden? Wie zal die betalen? Gaat een stuk van die wedde naar de opleiding? Ik denk dat er eerst nog heel wat vraagstukken moeten worden opgelost alvorens we die hervorming kunnen doorvoeren, alvorens die scholen klaar zijn om die accreditatie te kunnen aanvragen. Op dat vlak moet dat dossier nog worden vastgepakt, om de context, het kader te creëren waarbinnen men die omschakeling naar hbo5 kan doen.

Twee, ik wil graag een pleidooi houden om de politieopleiding, de specifieke politio-nele competenties, binnen de politiescholen te houden. Het is goed dat er overeenkomsten kunnen worden gemaakt met de hogeschool over de hoofdinspecteur en de commissarissen. In plaats van acht maanden voor hoofdinspecteur, wordt het een driejarige bacheloropleiding en in plaats van één jaar voor commissaris, wordt het een vier- of vijfjarige masteropleiding. Verschillende onderdelen kunnen op

universitair en hogeschoolniveau worden gevolgd. Maar die politionele competenties – vaardigheden in verband met verdedigingstechnieken, schietvaardigheden enzovoort – moeten wel degelijk binnen de politiescholen blijven. Ik wil dus graag een pleidooi houden voor de versterking van de politiescholen, uiteraard in samenwerking met het regulier onderwijs.

Ik sluit af. Minister, kunt u dat dossier vastpakken en een kader creëren zodat die hbo5-opleiding voor inspecteur kan worden gerealiseerd?

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, hebt u er zicht op in hoeverre de coronacrisis roet in het eten heeft gegooid? Ik hoor vanuit het veld dat het toelatingsexamen verschillende keren werd uitgesteld. Kunt u daarover duidelijkheid verschaffen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, dit onderwerp ligt mij na aan het hart. In enkele scholen was ik in 2007 zelf de grondlegger van de integrale veiligheid en de veiligheidsberoepen in het secundair onderwijs. Ik heb de hilarische vergaderingen meegemaakt op federaal niveau, waarbij elke school zijn eigen taal sprak en het hoofd van de Belgische binnenlandse veiligheid die vergadering voorzat. Ik zal de naam van de dame niet noemen. Toen wij spraken over brandweermannen, zei zij de hele tijd 'non', totdat de directeur van de brandweerschool van Oost-Vlaanderen zei: "Misschien moeten we het eens in het Frans zeggen." Hij zei: "Brandweerman est le même que pompier ou sapeur." Daarop antwoordde ze: "Ah oui, je comprends. D'accord." Om maar te zeggen onder welk gesternte die opleidingen ooit uit de grond zijn gestampt.

Het zijn belangrijke opleidingen, minister. Ze zijn belangrijk omdat ze, één, een bepaald profiel van leerlingen aantrekken die meestal niet meteen ergens anders hun gading vinden; twee, toeleiden naar knelpuntberoepen – wat u aanhaalde – en drie, een goede voorbereiding vormen op andere veiligheidsberoepen.

Door de jaren heen zijn die beroepen echter onder druk komen te staan, vooral omdat het zeer specifieke gedeelte, gebaseerd op federale vereisten, een duur gedeelte is. Bij de brandweer denk ik dan aan de flashover, waarbij je zo'n pak en adembescherming moet dragen in een container. Of aan de backdraft. Dat kost niet weinig, dat kost veel.

En natuurlijk is er dan altijd getouwtrek over wie dat zal betalen. Dat is een zeer belangrijke vraag, collega's, die wij vanuit Vlaanderen niet uit de weg mogen gaan. Het zou mij een goede zaak lijken indien we die opleidingen in het hoger onderwijs kunnen inrichten, indien we die studenten een bijkomende kwalificatie kunnen geven. Daar kunnen we absoluut niet tegen zijn, integendeel, dat zou een goede zaak zijn. Maar we moeten wel opletten voor twee zaken en ik zal u die heel expliciet meegeven. Eén, die opleidingen hebben een heel eigen profiel. Collega's Vandenhove en Brouns verwezen er al naar. Ze hebben een heel eigen profiel, een heel eigen invulling, betaling, een andere vorm van examens, een vorm van stage, maar toch anders. Als we dat door de filter van de huidige onderwijsdecreten duwen, zullen we meer problemen creëren dan oplossingen hebben. De NVAO die neerstrijkt in de politieschool, daarvoor houd ik mijn hart toch wat vast. Minister, ik wil u vragen ervoor te zorgen dat het eigene van die specifieke opleidingen kan blijven bestaan. Dat lijkt mij heel belangrijk, zowel voor de lesgevers, het programma, de cursisten, enzovoort. Dat is het eerste gedeelte.

Een tweede gedeelte betreft de financiering. Als we ze in Vlaanderen zouden opnemen in het organieke kader, dan betaalt Vlaanderen. Goed, als we dan ook

alle politionele bevoegdheden in Vlaanderen mogen regelen en als dat in een zevende staatshervorming allemaal naar Vlaanderen komt, dan heb ik daar geen probleem mee. Maar als het federale niveau die dure opleidingen naar Vlaanderen afstoot en wij betalen, maar het federale niveau de inhoud blijft bepalen, dan heb ik wel een probleem.

Mijn oproep is dus om dat goed uit te klaren en om voor de bestaande opleidingen Integrale veiligheid en Veiligheidsberoepen in het secundair onderwijs met uw federale collega het gesprek aan te gaan. Wij bereiden ze goed voor op die veiligheidsberoepen maar zij mogen de inhoud niet uithollen zodat er niets meer overblijft en men er geen voordeel meer bij heeft om die opleiding te volgen. En er moet een budgettair kader komen omdat het voor die scholen moeilijk te realiseren is.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb ook deel uitgemaakt van de federale commissie Binnenlandse Zaken. In die periode waren er ook hoorzittingen over een eventuele samenwerking en harmonisatie tussen de politiescholen en over een upgrade naar een bachelor- en masteropleiding. De vaststelling was dat er heel grote verschillen zijn tussen de diverse provinciale opleidingen die worden ingericht. Politieverantwoordelijken zeggen dat ze na enkele dagen al kunnen zien waar een rekrut is opgeleid. Er is dus een vraag naar harmonisatie en een upgrade van de opleiding.

Wat de corona-impact is, kan ik u niet zeggen, gelet op het feit dat het volledig provinciale scholen zijn. De link naar Vlaanderen is er vooralsnog niet. We hebben die dus wel mogelijk gemaakt.

Er is een onderwijskwalificatie 'graduaat in de politiekunde' die sinds vorig jaar is uitgewerkt. We willen er alles aan doen om die te faciliteren maar we moeten eerst nog eens onderzoeken waarom er vanuit de politiescholen geen vragen komen voor de inrichting van die graduaatsopleidingen die toch de grootste nood zouden kunnen lenigen.

Het is wel nooit de bedoeling geweest dat hogescholen of universiteiten die opleiding zouden overnemen of dat wij als Vlaamse Gemeenschap die zouden financieren. Betalen is inderdaad bepalen. Ik ben de idee van een Vlaamse politie natuurlijk niet ongenegen, maar dat is momenteel absoluut niet aan de orde.

Er werden ook vragen gesteld over het secundair onderwijs. Daar hebben we grote stappen vooruit gezet en een en ander mogelijk gemaakt. Ik hoop dat we snel kunnen schakelen en dat we aan de grote vraag vanuit de markt kunnen beantwoorden.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik denk eerlijk gezegd dat we het probleem niet moeten verzuipen, wat natuurlijk wel gebeurt als men begint over Vlaamse politie en financiering. Belastingen worden betaald door de belastingbetaler en die wil goede politiemensen en zo weinig mogelijk belastingen betalen.

Het model dat wij hadden uitgetekend op het einde van de vorige legislatuur was zelfs een model waarbij minister Jambon – u kunt het checken – regelmatig de Vlaamse politiescholen samenbracht waarbij hij er zelfs een aparte overkoepelende structuur voor wou maken, waar ik dan niet voor was, voor alle duidelijkheid. Ik denk dat het perfect mogelijk is om binnen de bestaande structuur, zonder een en ander te willen verzuipen – het is al de tweede keer dat ik u dat verhaal hoor vertellen, mijnheer Daniëls – na te gaan hoe we dat kunnen aanpakken. En wat

Limburg betreft, zullen wij eens informeren hoe het komt dat de PLOT die nochtans vragende partij is voor zo'n model, tot nu toe geen aanvraag zou hebben gedaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de financiering van het naadloos flexibel traject – 2622 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Het naadloos flexibel traject (NAFT) is een van de maatregelen tegen schooluitval en biedt een kwaliteitsvol en maatgericht traject aan, dat start met een aanmelding vanuit het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB). Vanuit een gedeeld engagement en gedeelde verantwoordelijkheid tussen Welzijn en Onderwijs wordt een aanbod op maat van elke leerling opgemaakt en een duurzaam resultaat beoogd.

Sinds kort hebben alle leerlingen uit het secundair onderwijs die met situaties kampen waardoor vroegtijdig schoolverlaten dreigt, recht op een NAFT. Ook klasgroepen, leerkrachten en de school kunnen ondersteund worden, een maatregel die we zeker toejuichen. Het inhoudelijke concept van NAFT biedt ten aanzien van de voormalige persoonlijke ontwikkelingstrajecten en voortrajecten trouwens ook meer mogelijkheden. De doelgroep is dus verbreed en de mogelijkheden uitgebreid.

Vanuit het werkveld horen we toch de vraag naar bijsturing, nu de nieuwe regeling al een tijdje van kracht is. De bezorgdheid gaat vooral over de meest kwetsbare jongeren die in het verleden lange, intensieve trajecten aangeboden kregen. Deze lange trajecten komen nu namelijk onder druk als gevolg van twee redenen. Ten eerste, organisatorisch bieden de vele nieuwe mogelijkheden, bijvoorbeeld de mogelijkheid tot interventies richting klas, school en leerkracht, meteen ook een grote uitdaging om alles praktisch geregeld te krijgen, zeker voor de kleinere aanbieders. Ten tweede, de middelen van de vroegere time-outprojecten, persoonlijke ontwikkelingstrajecten en voortrajecten zijn overgeheveld naar NAFT.

Om naar een eenduidige registratie en een eenduidig kader te gaan, is er gekozen voor een gemiddeld bedrag per traject en een gemiddeld aantal dagdelen per traject. Het aantal trajecten is een resultaatscriterium om de middelen te ontvangen. Bijgevolg voelen de aanbieders de noodzaak om het nodige aantal trajecten te behalen en komen langdurige, intensieve trajecten onder druk te staan. Langdurige trajecten nemen logischerwijze veel meer dagdelen dan het gemiddelde in beslag. Hoewel de dagdelen niet als criterium voor de financiering gelden, worden ze wel nog gemonitord en heeft dit uiteraard een weerslag op de werkbelasting van de begeleider.

Ten slotte is er ook grote bezorgdheid over jongeren die geen school hebben. De aanmelding voor een NAFT moet immers stevast vanuit het CLB komen. In het verleden konden jongeren rechtstreeks terecht bij de persoonlijke ontwikkelingstrajecten, waarna ze ingeschreven werden in een centrum voor leren en werken. Het is uiteraard onze doelstelling om zoveel mogelijk jongeren gekwalificeerd het onderwijs te laten verlaten. Dus is het belangrijk dat jongeren zich ook bij NAFT kunnen aanbieden, waarna de NAFT-aanbieder met de jongere de nodige stappen onderneemt richting onderwijs.

Minister, NAFT is een gedeelde verantwoordelijkheid van u en de minister van Welzijn. Bent u bereid om samen met uw collega de mogelijkheid te onderzoeken om de financiering van de intensieve, langdurige trajecten te herschikken? Kunnen dergelijke trajecten bijvoorbeeld meetellen voor meer dan één traject? Bent u bereid soepel om te springen met de verplichte aanmelding vanuit het CLB voor jongeren die geen school hebben?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De naadloze flexibele trajecten gaan inderdaad terug naar een integratie van verschillende deelprojecten en ondersteuningstrajecten. Samen met het beleidsdomein Welzijn is er een aantal jaren geleden een stapsgewijs proces gestart van inkanteling van deze trajecten in het beleidsdomein Welzijn. Dat is ook gepaard gegaan met een overdracht van een budget van Onderwijs naar Welzijn. Alhoewel ik erken dat deze jongeren nu voor een groot deel onder de werking van Welzijn vallen, vind ik het wel belangrijk te benadrukken dat de onderwijscomponent ook van belang blijft. Het is nog altijd de bedoeling dat deze gere-integreerd kunnen worden in het onderwijs.

Het inkantelingsproces is geëindigd in september 2019, toen de uitgebreide naadloze flexibele trajecten van start zijn gegaan. Natuurlijk is het moeilijk om op grond van negen maanden te gaan evalueren. Die eerste negen maanden zullen ook niet erg representatief zijn voor een normaal verloop van een schooljaar en kunnen dus moeilijk gebruikt worden als referentie, nog abstractie makend van wat er ondertussen op coronavlak is gebeurd. Ik denk dat het te kort is om nu al een systeem te gaan evalueren. We zitten nu vooral in een fase van afstemming en bijsturing.

In dat afstemmingsproces zijn er ook al verschillende overlegmomenten geweest met de diverse partners, zowel met de aanbieders van NAFT, de CLB-sector als de onderwijsverstrekkers. Dat is belangrijk, zodat nu meteen al knelpunten aan het licht worden gebracht. Het zorgt vooral ook voor een gedeeld draagvlak.

NAFT wordt op beleidsniveau niet gedeeld opgenomen, maar het is wel het delen van taken op het veld dat belangrijk is. Een jongere die in een ondersteunings-traject zit, moet natuurlijk altijd oog houden op een re-integratie in onderwijs. Dat wil dus ook zeggen dat de onderwijspartners ook betrokken moeten zijn bij dat overleg.

Met betrekking tot het financieringskader van NAFT verwijst u ook naar de vergoeding per traject. Die vergoeding is natuurlijk wel gebaseerd op ervaringen uit het verleden, waarbij beide administraties de looptijd van POT-trajecten (persoonlijk ontwikkelingstraject) hebben meegenomen in de berekening van de gemiddelde looptijd van een NAFT-traject. Het klopt dat er binnen NAFT ook langlopende projecten mogelijk zijn – het gaat hier al bij al over maatwerk – maar door de heterogeniteit van het publiek bij een NAFT-aanbieder zal er in de praktijk een gezonde mix zijn van langdurige en kortlopende trajecten. Dat moet ook toelaten om het systeem financieel en organisatorisch wat beheersbaar te houden. Beide administraties zullen dat ook goed monitoren. Daarvoor biedt het afgelopen studiejaar natuurlijk niet echt een getrouwe weergave van wat we mogelijk kunnen verwachten binnen een NAFT-werking. Maar als er grote onevenwichten zouden ontstaan, ben ik natuurlijk bereid om dat te bekijken.

Zoals ik al heb gezegd, is een NAFT-traject een nauwe samenwerking tussen Onderwijs en Welzijn. In de toeleiding naar die trajecten is er natuurlijk een grote rol weggelegd voor de CLB's. Hun expertise en hun ervaring met onder andere de persoonlijke ontwikkelingstrajecten maken dat zij goed geplaatst zijn om een maatgericht traject uit te werken. Vanwege die expertise bepaalt de regelgeving

ook dat de aanmelding enkel en alleen kan gebeuren via de CLB's. Zij moeten vanuit hun spilfunctie altijd betrokken worden bij het traject van die leerlingen.

Als een leerling zich in de praktijk eerst aanbiedt bij een NAFT-organisator, is het natuurlijk niet de bedoeling dat die meteen wordt afgewezen. Het is in zulke situaties prioritair dat de NAFT-organisatie in kwestie zo snel mogelijk contact legt met het laatst gekende CLB waar de betrokkene aan verbonden was. Het CLB kent de sociale kaart en de lokale mogelijkheden het best en kan dus ook met de jongere en zijn context bekijken of NAFT de beste oplossing is voor die jongere. Dat was destijds ook de bedoeling bij het decreet Leren en werken. Jongeren meldden zich aan bij een centrum voor deeltijdse vorming, waarna er ook een gesprek met het CLB plaatsvond en een inschrijving in zo'n centrum voor deeltijds onderwijs (CDO) gebeurde. Ik denk dat een NAFT-praktijk datzelfde traject kan volgen en dat de regelgeving vooral de taak geeft aan het CLB om na te gaan of dat traject voor de jongere de meest aangewezen oplossing is.

Misschien tot slot nog meegeven dat het mijn doelstelling blijft om uitsluitend aanbod te hebben voor de totaliteit van de groep van kwetsbare jongeren. Die doelstelling zie ik ook als de gedeelde verantwoordelijkheid van alle partners. Daarvoor is er natuurlijk wel nood aan wederzijds vertrouwen en begrip maar ook actie, waarbij we het engagement moeten delen richting die jongeren. We moeten ons niet vastrijden in discussies over uren en plaatsen van invulling. De ondersteuning en het vertrouwen dreigen dan soms bemoeilijkt te worden. We zijn met beide administraties nu de laatste hand aan het leggen aan een omzendbrief-NAFT die nog dit schooljaar zal worden gepubliceerd en samen met de partners is opgesteld. Die moet ervoor zorgen dat er een duidelijk afsprakenkader tot stand komt waarin hopelijk dat vertrouwen wat kan groeien.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Minister, dank u wel voor uw antwoord. Het is zeer interessant. U gaf aan dat in de samenwerking tussen Welzijn en Onderwijs ervaringen uit het verleden meegenomen zijn. Ik heb er alle begrip voor dat we tijd moeten nemen om te evalueren – maar ik pleit er toch voor dat de ervaringen die er nu al zijn om te luisteren naar het veld, nu al worden meegenomen.

Ik kan zeker onderschrijven dat zorg voor kwetsbare leerlingen een zorg is die gedeeld moet worden door iedereen. Het is een gedeeld engagement. Ik ben benieuwd naar de omzendbrief en naar de initiatieven die u neemt met de verschillende verantwoordelijke partners.

Vanmorgen stelde ik een vraag rond het schoolverlatersonderzoek in de commissie Werk. Daar hoorde ik hetzelfde verhaal: we moeten zorgen voor onze meest kwetsbare leerlingen. Dat is niet alleen een taak van Onderwijs maar ook van Welzijn en Werk, met andere woorden van de hele samenleving. Re-integratie is inderdaad het belangrijkste. Uit het schoolverlatersonderzoek bleek dat werkervaring een van de meeste cruciale zaken is, naast *(onverstaanbaar)* door Welzijn.

Ik hoorde ook vanuit het veld dat er toch ook wel wat vragen komen vanuit het basisonderwijs, waarbij men merkt dat het belangrijk is om zeer vroeg preventief in te zetten om die leerlingen die mogelijk later uitvallen, bij hun nekvel te hebben. Er is een voorbeeld in Roeselare, Berestek, maar dat wordt niet gefinancierd *(onverstaanbaar)*. Ziet u de mogelijkheid om eventueel ook projecten in het basisonderwijs op te starten?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, u hebt in uw antwoord ongeveer alles aangehaald wat er over deze werking te zeggen is en wat dan ook een deel van de complexiteit van het verhaal aanduidt. Er is wel een vorm van 'verkapping'. Ik zeg het wat straf denk ik. Maar we moeten in elk geval proberen om een sluitend aanbod te hebben. Ik heb daar vanuit onze fractie twee oproepen naar: ten eerste dat partners proberen om effectief samen die groep aan te pakken en niet elkaar vliegen af te vangen en een vorm van terreinbescherming in te stellen; ten tweede, en dat vind ik minstens even belangrijk, om echt te zien naar wie die jongeren zijn en waar ze nood aan hebben. Heel specifiek in het kader van duaal leren hebben we de arbeidsmarktrijpe leerlingen, de bijna arbeidsmarktrijpe leerlingen en de leerlingen die nog niet arbeidsmarktrijp zijn. Dat zijn natuurlijk geen harde duidelijke verschillen, dat is iets dat overgaat van het ene in het andere. Als ik sommige mensen hoor, dan zijn er geen leerlingen die niet arbeidsmarktrijp zijn, die zouden niet bestaan. Maar als je dat allemaal op een hoopje gooit, dan dreig je langs de ene kant duaal leren uit te hollen en langs de andere kant NAFT-trajecten te overbelasten. Daarom wil ik de oproep doen dat een duidelijk afsprakenkader in de omzendbrief een goede zaak zou zijn voor iedereen, en dat we terug maximaal tijd en energie in die opleidingen en in de jongeren kunnen steken. Dat zal heel belangrijk zijn en zal enige rust brengen voor iedereen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De extra vraag met betrekking tot de ondersteuning van projecten in dat kader in het basisonderwijs zal ik moeten bekijken, want dat betekent natuurlijk extra middelen. Ik weet ook niet of we dat dan kunnen beperken tot enkele projecten, dan wel of er dan een hele resem klaarstaan. Dat zal ik dus echt moeten bekijken. Dat zal ook afhankelijk zijn van de kwaliteit van de betrokken dossiers, denk ik.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik deel de bezorgdheid voor de meest kwetsbare leerlingen onder ons. We hebben deze week nog gehoord wat het betekent om een diploma te halen, wat de economische waarde is, maar ik wil het niet enkel hebben over die economische waarde, maar gewoon over de waarde voor elke persoon van dat diploma. Dat is hetgeen we willen bereiken. Ik denk dat iedereen daarachter staat. Een naadloos flexibel traject is een traject dat helpt om iedereen een diploma te kunnen geven. Ik ben blij dat u wilt nagaan wat de mogelijkheden zijn in het basisonderwijs. We kijken in elk geval uit naar de omzendbrief die eraan komt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de tweede oproep voor de zomerscholen
– 2627 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, op woensdag 10 juni werd de tweede oproep voor de zomerscholen gelanceerd. Dat is een goede zaak, want de timing voor de eerste ronde was krap en niet alle steden en gemeenten kregen hun dossier rond. We juichen de zomerscholen toe. Hoe meer kinderen kunnen deelnemen, hoe beter, want we moeten er alles aan doen om te vermijden dat de coronacrisis ervoor zorgt dat kinderen een blijvende achterstand oplopen.

Tot onze verbazing lezen we echter dat ook de tweede oproep zich beperkt tot kinderen uit de lagere school. In de oproep lezen we niet dat het aanbod ook geldt voor kinderen uit de derde kleuterklas. Daar leek nochtans een draagvlak voor te zijn bij de meeste commissieleden, ook bij de meerderheidspartijen. Dat werd duidelijk naar aanleiding van de bespreking van het voorstel van resolutie van mijn fractie hierover, dat tot doel had dit al bij de eerste oproep te wijzigen. De meerderheidspartijen wilden toen het proces en cours de route niet veranderen, wilden daar niet in inbreken, maar zagen wel brood in aanpassingen bij de tweede ronde. Het voorstel van resolutie van mijn fractie lichtte omstandig toe waarom het uitsluiten van kinderen uit de derde kleuterklas helemaal haaks staat op pedagogische inzichten en ook op het eigen beleid van deze regering.

Minister, in de pers verwees u naar taalprojecten als alternatief voor kleuters, waardoor zomerscholen overbodig zouden zijn. Over die taalprojecten werd echter al vóór de coronacrisis beslist, ze lopen over verscheidene jaren en zijn niet bedoeld om de specifieke corona-achterstand te verhelpen van vijfjarigen die sinds maart weken school misten en die toch op een start in het eerste leerjaar moeten worden voorbereid.

Wat is uw motivatie om ook deze keer kleuters niet mee te nemen? Hoe kunt u dat verantwoorden? Welke initiatieven plant u dan wel om kleuters, in het bijzonder die kleuters die opgroeien in kwetsbare thuissituaties of in een gezin waar weinig Nederlands wordt gesproken, voor te bereiden op het eerste leerjaar? Hoe zult u ervoor zorgen dat de zomerscholen die kinderen bereiken die die het meest nodig hebben, en niet de kinderen van ouders die al sterk gemotiveerd zijn? Zij zouden hun kinderen nog eens naar die zomerscholen sturen, maar vangen die kinderen in feite al heel goed op.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Graag nog wat reclame voor die zomerscholen, die trouwens gratis zijn. Een van de belangrijkste doelstellingen is het remediëren van leerhiaten. Daarbij wordt gefocust op een à twee vakken. Dat is het concept van die zomerscholen. Natuurlijk is zich concentreren op vakken iets moeilijker wat kleuteronderwijs betreft. Het concept was echter van in het begin het remediëren van leerhiaten, van mogelijke achterstand. Dat willen we ook handhaven.

Daarom geven we de klassenraden een belangrijke rol inzake de toeleiding van die leerlingen. Leerlingen die er nood aan hebben, zullen door de klassenraad maximaal worden gestimuleerd om deel te nemen aan een zomerschoolinitiatief dat aansluit op hun noden en behoeften. De oproep tot het inrichten van zomerscholen spreekt ook expliciet lokale partners aan zoals jeugdwerking, welzijns- en armoedeorganisaties op hun verantwoordelijkheid om hun doelgroepen toe te leiden naar de zomerscholen.

Alle voorstellen met betrekking tot het inrichten van een zomerschool die we ontvangen, worden beoordeeld op een aantal criteria om de kwaliteit ervan te garanderen. De mate waarin de toeleiding op een kwaliteitsvolle manier gebeurt, en dus leidt tot participatie van de beoogde doelgroepen, is één van de criteria; net als de mate waarin maatwerk wordt geboden.

In het geval dat de vraag het aanbod overstijgt in een zomerschool, krijgen de leerlingen die het meest nood hebben aan remediëring voorrang, dit in overleg met de instanties die de kinderen en jongeren hebben toegeleid.

U zegt dat de twee oproepen op elkaar gelijken. Dat is ook de bedoeling. We hebben zeer snel beslist om die tweede ronde te starten. De vragen van aanbieders die snel wilden indienen, noopten tot snel schakelen. Heel wat indieners waren al bezig aan een dossier. De voorwaarden wijzigen en cours de route zou meer onheil aanrichten,

denk ik, dan zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke oproep blijven. De eerste ronde werd gelanceerd op 14 mei 2020 en afgesloten op vrijdag 5 juni. De tweede ronde werd gelanceerd op 9 juni. Aangezien daar ook een weekend is overgegaan, was een bijsturing echt niet realistisch, los van het feit dat de zomerschool focust op één à twee vakken, in combinatie met sport en spel. Dat is voor kleuters iets moeilijker. Daarnaast gingen de kleuters als eerste terug naar school. Leerachterstand zal daar – in vergelijking met het secundair onderwijs – beperkter zijn.

Kleuters uit een gezin waar weinig Nederlands wordt gesproken – dat is een belangrijke doelgroep – kunnen wel deelnemen aan taalstimulerende activiteiten. Dat is vooral het probleem, namelijk een mogelijke taalachterstand. Hiervoor heb ik een aparte oproep gelanceerd op 14 mei die net focust op taalstimulerende activiteiten. Lokale besturen kunnen samen met partners uit het onderwijs en de vrijetijdssector Nederlands organiseren voor kinderen en jongeren uit het kleuter-onderwijs in de schoolvakanties.

U stelt dat dit al voor de coronacrisis beslist zou zijn. We lanceerden de twee oproepen in mei, dus tijdens de coronacrisis. We stuurden nog bij in functie van de coronacrisis. Dat lijkt mij evident. We spelen in op een urgente nood. De jureringen van de aanvragen is trouwens deze week al. We hebben daar goed aan gedaan, want het is een groot succes, die taalprojecten. Er zijn 38 aanvragen voor het project Lezen op school. Er zijn 81 aanvragen voor het project 'Taalstimuleringsactiviteiten tijdens de schoolvakanties en de buitenschoolse opvang'.

Grote dank aan de verschillende initiatiefnemers van binnen en buiten de onderwijswereld. Het is straf dat ze dit op zo'n korte tijdspanne hebben klaargekregen. De eerste terugkoppeling die ik kreeg van mijn administratie was de appreciatie dat de kwaliteit van de ingediende dossiers zeer positief is, met een aanbod naar kleuters toe!

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister en collega's, ik blijf enorm teleurgesteld omdat er zelfs in die tweede ronde geen aanpassingen zijn gebeurd. Er bestond toch wel een groot draagvlak voor in deze commissie dat die eerste oproep niet meer gewijzigd kon worden tijdens het proces maar dat dat voor die tweede oproep wel kon gebeuren. Dat u dat weigert te doen, wijst voor mij op een zekere therapeutische hardnekkigheid die ik echt niet kan begrijpen.

U zegt dat erin staat dat er geconcentreerd wordt op twee vakken. Dat had niet gehoeft in die tweede oproep. Het had ook anders kunnen zijn. Ik vind dat eigenaardig en ik blijf het een gemiste kans vinden. We kunnen daar natuurlijk blijven over discussiëren maar dat ga ik niet doen.

Ik wil nog een aantal bijkomende vragen stellen, minister. U zegt: om kwetsbare groepen te bereiken, rekenen we op de klassenraden die die leerlingen zullen doorverwijzen. U hebt al gecommuniceerd dat er 724 zomerklassen komen in 144 scholen. Blijkbaar zouden de scholen echter pas tegen 30 juni te weten komen of hun voorstel al dan niet aanvaard is in die eerste ronde. Dan zijn die klassenraden natuurlijk al bezig, vele klassenraden zullen dan al afgerond zijn in die laatste week van juni. Dat lijkt me dus een tegenstrijdigheid, minister. Kan daar niet vroeger over gecommuniceerd worden? Ik weet dat het veel schoolbesturen en steden en gemeenten irriteert dat die communicatie is gebeurd maar dat ze zelf nog niet weten of ze in aanmerking komen.

Ik heb nog een tweede bijkomende vraag. In een advertentie van het CLB die circuleert op Facebook wordt gezegd: Fact check. Als vrijwillig lesgever op een zomerschool kan ik niet lesgeven op een zomerschool georganiseerd door mijn eigen schoolbestuur. Een leerkracht van een school kan dus niet als vrijwilliger die

zomerschool ondersteunen. Is dat correct, minister? Is daar iets aan te doen? Want dat is toch wel jammer. Of is het verhaal iets genuanceerder en kan dat wel als de stad of de gemeente de vrijwilligersvergoeding uitbetaalt? Hoe kan daar een mouw aan gepast worden, zodat zoveel mogelijk leerkrachten net wel in hun scholen kinderen kunnen opvangen?

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Wij steunen de vraag van mevrouw Meuleman. Ik denk dat het heel nuttig is dat de kindjes van de derde kleuterklas aan die zomerscholen kunnen participeren, zeker gezien de verlaging van de leerplicht. Ik wil even meegeven dat bepaalde lokale besturen dat wel hebben gedaan en dus wel zomerscholen inrichten voor kinderen die van de derde kleuterklas naar het eerste leerjaar overstappen. Dat is bijvoorbeeld het geval in Wevelgem. In Wevelgem is er blijkbaar een groot enthousiasme voor die zomerscholen, terwijl er bijvoorbeeld in Denderleeuw heel weinig animo voor is. Dat beschouw ik als de zwakte van de zomerscholen. Ik vind die zomerscholen een heel goed en lovenswaardig initiatief, maar ze zullen wel hun doel voorbijschieten en niet die leerlingen bereiken die bereikt moeten worden. In Wevelgem worden zomerscholen georganiseerd en in Denderleeuw niet, terwijl er in Denderleeuw uiteraard meer leerlingen met grootstedelijke problemen en met een leerachterstand zijn. Ik steun collega Meuleman en vind het eigenlijk ook een gemiste kans.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Het onderwerp is tijdens de vorige commissievergadering inderdaad al uitgebreid aan bod gekomen naar aanleiding van de resolutie. Ik vind het toch wel een beetje spijtig, mevrouw Meuleman, dat u zo negatief blijft over het ontbreken van die kleuters. We hebben inderdaad gezegd dat er bij een tweede oproep eventueel aanpassingen mogelijk zouden zijn, maar er is uiteindelijk voor gekozen om snel te schakelen. Er is voor duidelijkheid gekozen, zodat mensen goed wisten welke voorwaarden er gesteld werden aan het project dat ze indienden. De belangrijkste doelgroep voor die zomerscholen blijft toch nog altijd leerlingen met een leerachterstand.

We weten allemaal dat kleuters spelenderwijs leren. We mogen toch ook niet vergeten dat zij dit schooljaar zeven maanden kleuteronderricht genoten. Ze hebben inderdaad drie maanden minder onderwijs genoten dan normalerwijze, maar laten we dat niet overroepen. Laten we zeker ook niet de kracht van de leerkrachten van het eerste leerjaar onderschatten.

Zij weten dat de kleuters die in het eerste leerjaar bij hen komen, een stuk van het laatste trimester van de derde kleuterklas hebben gemist, wat een heel belangrijk trimester is voor de voorbereiding van lezen en schrijven enzovoort. De leerkracht zal dus mogelijk wat ruimer de tijd moeten nemen voor herhalingsoefeningen, voor het aanbieden van de basis, voor het lezen en schrijven, voor de visuele analyse, de auditieve analyse, synthese. Al die zaken moeten eerst goed worden aangepakt, vooraleer men begint aan het eigenlijke lees- en schrijfproces. De leerkrachten van het eerste leerjaar weten perfect hoe ze daarmee moeten omgaan. Ik denk dat dat echt wel meevalt. En inderdaad, het Nederlands is eigenlijk het allerbelangrijkste voor de kleuters. Zij moeten het Nederlands goed leren. Ik vind het dan ook heel fijn om van de minister te horen dat de taalprojecten zo'n groot succes zijn, dat er veel kwalitatieve aanvragen zijn gebeurd en dat er ook aandacht is voor de kleuters. Dat is heel belangrijk en we moeten er heel content mee zijn. Want uiteindelijk is een goede taalbasis echt wel de sterkste kracht in de aanvang van een eerste leerjaar.

Mevrouw Meuleman, uw laatste vraag is daarom eigenlijk ook de belangrijkste: zullen we met de zomerscholen bereiken wie we willen bereiken, die leerlingen met

leerachterstand? En zal het effectief ook iets hebben opgeleverd? Want we mogen die zomerscholen ook niet idealiseren. Iedereen is heel pro. Uiteraard ben ik ook wel pro, maar ik ben toch ook wel wat voorzichtig en realistisch. Die veertien dagen zomerschool zijn 'maar' veertien dagen zomerschool. Ik denk dat we veel meer hebben gewonnen met de herstart van de scholen eind mei en begin juni. De minister heeft het voortouw genomen om samen met de Groep van Experts belast met de Exitstrategie (GEES) te bekijken hoe die scholen konden worden herstart. Volgens mij is daarmee wellicht veel meer gewonnen dan met die zomerscholen. Uiteraard hoop ik dat ze hun doel zullen bereiken, maar we moeten dat nog wat afwachten en opvolgen. Zeker en vast opvolgen, om dan te bekijken in welke mate we die projecten kunnen doortrekken naar de komende jaren.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb twee korte vragen. Wevelgem als voorbeeld uit Limburg, dat horen we graag. Alle gekheid op een stokje.

Minister, ik heb deze vraag al gesteld als reactie op een andere vraag. Vanuit het veld hoor ik de bezorgdheid dat er voldoende middelen moeten worden ingezet voor de zorg en de differentiatie in de klas. Sommige leerkrachten en directies geven aan dat ze wat zorgen hebben over de leerlingen die terugkomen na de grote vakantie, na zo'n lange periode waarin er door corona niet voltijds werd lesgegeven. Zij stellen dat 1 september, nog meer dan anders, een cruciale eerste schooldag wordt. Ze willen klaarstaan. Zij vragen dat de middelen die niet werden benut, die over zouden zijn, effectief zouden doorstromen naar de basisscholen, naar scholen die dit nodig hebben en die extra handen in de klas zouden kunnen gebruiken.

Als lokaal bestuurder, als schepen verantwoordelijk voor onderwijs in Poperinge, ontving ik een mail vanuit de administratie. Daarin stond de boodschap dat je als lokaal bestuur eigenlijk niet kon intekenen en de middelen niet kon ontvangen, omdat niet elk lokaal bestuur ook inrichtende macht of schoolbestuur is. In de oproep stond er zeer duidelijk vermeld dat je als provincie of als lokaal bestuur wél kon intekenen. En nu kregen we dus een brief of mail met de boodschap: let op, want niet elk lokaal bestuur is een schoolbestuur. Minister, wat is daarvoor de reden? 260 lokale besturen zijn ook schoolbestuur. Als voorzitter van de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG) vind ik dat een mooi aantal. Maar er zijn dus nog gemeenten die geen schoolbestuur zijn. Betekent dat dat die niet kunnen optreden als initiator van deze initiatieven? Dat is dan wel bizar, want we hebben toch een flankerend onderwijsbeleid dat ook vanuit Vlaanderen wordt ondersteund. Dat vinden we toch wat vreemd. Het is ook zo dat er andere projecten zijn die wel worden betaald aan niet-schoolbesturen, zoals de Regionale Technologische Centra (RTC) of andere. Minister, hoe komt dit? Wat is de achterliggende reden daarvoor?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik heb nog een praktische vaststelling uit het veld als aanvulling op wat mevrouw Vandromme vertelde. Als je als gemeente wel inrichtende macht bent, ben je verplicht om de leerkrachten, in het kader van het flankerend beleid, die meedoen aan de zomerschool, te betalen conform hun wedde. Je mag als gemeente daarvoor de vrijwilligersvergoeding niet aanwenden. Je moet daarvoor een andere rechtspersoon zoeken, bijvoorbeeld het OCMW. Een gemeente die inrichtende macht is en de leerkrachten wil inzetten in de zomerschool, moet ze betalen volgens de wedde die in de rechtspositie is voorzien. Als je de zomerschool organiseert vanuit het OCMW, mag je de vrijwilligersvergoeding gebruiken. Er zit dus wel spanning op.

Minister, ik geef u dit mee zodat duidelijk wordt gecommuniceerd of het met een vrijwilligersvergoeding kan of met een wedde.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is een fantastisch project. Ik ben er heel fier op dat we er verdorie in geslaagd zijn om op zo'n korte tijdspanne maar liefst honderdvierenveertig dossiers te hebben. In Nederland bestaat dit al ettelijke jaren. Ik denk dat daar ongeveer honderdttwintig zomerscholen bestaan en wij hebben er op een korte tijdspanne honderdvierenveertig.

In de tweede oproep hebben we verder gewerkt conform de eerste oproep, anders krijgen we weer het verwijt dat we alles omgooien.

We moeten ook focussen op opgelopen leerachterstand. In de eerste plaats situeert zich dat natuurlijk in het secundair onderwijs en in het lager onderwijs. Ik heb u de redenen gegeven. Kleuterscholen hebben snel volledig kunnen heropenen. Trouwens, wat is het meest essentieel voor kleuters in hun opleiding in de kleuterscholen? Dat zijn sociale vaardigheden, leren omgaan met anderen, en de taal. Net daarom hebben we nog eens een aparte oproep gedaan in functie van taalstimulering, ook voor kleuters. Het zijn allemaal nieuwe projecten, nieuwe initiatieven die we op poten hebben gezet. Ik vind dat we op dat vlak echt goed hebben gewerkt.

De discussie over de vrijwilligersvergoeding wordt ook nog gevoerd op het brede overleg dat ik organiseer met het onderwijsveld. Het staat daar geagendeerd.

Wanneer mijn administratie de dossiers inhoudelijk heeft beoordeeld, moet de Inspectie van Financiën ook nog formeel gezien haar oordeel geven. Gelet op de deadline die nadert, vraag ik ook aan de administratie om, op grond van een positieve beoordeling van het ingediende dossier, zo snel mogelijk, al is het maar informeel, de organisator op de hoogte te brengen. Procedureel zijn we gebonden aan de Inspectie van Financiën voor elke uitgave die we doen. Ik vraag dat er toch minstens informeel een seintje wordt gegeven.

De middelen die overblijven, blijven natuurlijk binnen Onderwijs. Ik ga nog geen concrete suggesties doen om die opnieuw toe te wijzen. Ik ga ervoor zorgen dat die middelen in de eerste plaats binnen het Onderwijsdomein blijven. We zien dan wel waar we die uiteindelijk aan kunnen toewijzen. Ik hoop vooral dat we uiteindelijk weinig geld zullen overhouden en dat er in de tweede oproep toch nog wel wat organisatoren zullen volgen. Het zal niet hetzelfde aantal zijn als uit de eerste oproep, dus geen honderdvierenveertig, maar ik hoop toch dat we tussen de honderdvijftig en de tweehonderd zouden kunnen eindigen. Dat zou een fantastische uitslag zijn. Ook hoop ik dat de eenentachtig aanvragen voor taalstimuleringsactiviteiten gedegen projecten zijn en dat we die ook kunnen honoreren en maximaal zullen kunnen ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik vind het bevreemdend om te horen hoe licht de minister over het belang van het kleuteronderwijs gaat. Dat is inderdaad jarenlang stiefmoederlijk behandeld en men zag het als een soort van opvang, maar dat is pedagogisch al heel lang bijgesteld. De inzichten zijn al zo lang gerijpt dat het vroegste onderwijs de plek is waar de basis gelegd wordt op het vlak van taalontwikkeling en waarbij competenties en vaardigheden aangeleerd worden die nodig zijn tijdens de latere leerjaren. De basis wordt daar gelegd. De Vlaamse Regering was daar met de vorige minister echt wel in mee en de andere regeringspartijen ook. Daarom zijn beslissingen genomen zoals het verlagen van de leerplichtleeftijd en het gelijkschakelen van de middelen. De visie dat het alleen

maar opvang is en dat er niet echt een achterstand opgelopen kan worden omdat er niet echt wordt geleerd, is van de vorige eeuw. Net voor jonge kinderen is het zo belangrijk. Ze zijn inderdaad als eersten kunnen herstarten, maar vaak heel partieel. We zien – en ook daar is veel wetenschappelijk onderzoek over – dat de grote vakantie al lang een probleem is en de ongelijkheid vergroot. Dit is nog meer het geval bij jonge kinderen. Net voor hen zou terugkeren in augustus belangrijk zijn om op spelenderwijs aan taal- en competentieontwikkeling te doen.

Ik ben het ook eens met mevrouw Vandromme dat die zomerscholen niet alleen-zaligmakend zullen zijn en dat de achterstand opgelopen gedurende drie maanden niet goedge maakt zal worden met twee weken zomerschool. De uitdaging in het eerste leerjaar zal bijzonder groot zijn, wat ze trouwens ook nu al is. Het eerste leerjaar is een heel uitdagend jaar. Er zijn grote verschillen. Er zijn kinderen die toekomen met achterstand en je moet ze heel veel aanleren. Het begin van het eerste leerjaar zal cruciaal zijn als we niet willen dat die kinderen een blijvende achterstand meenemen. Ik steun de oproep van mevrouw Vandromme volledig om te kijken wat er aan extra ondersteuning kan komen om maatwerk te bieden om alle kinderen mee te krijgen in het eerste leerjaar. Dat kan niet genoeg benadrukt worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.